

1
2
3
4
5
6
7

3724.

12 49

1703 3/17

DISSERTATIO INAUGURALIS,
DE
DOMANIO
S. ROMANO-GERMANICI
IMPERII.

Quam
 AUSPICHS DIVINI NUMINIS,
 Ex Decreto
 AMPLISSIMI JURISCONSULTORUM ORDINIS
 IN ALMA EBERHARDINA,
 PRÆSIDE

DN. GABRIELE SCHWEDERO,
 U. J. D. Serenissimi Wirtemberg. Ducis Consiliario, ac Juris
 Publici & Placitor, Feudalium Professore Publi-
 co Celeberrimo.

*Domino Cognato, Patrono, & Praeceptore Parentis
 instar venerando.*

PRO
 Summis in Utroque Jure Honoribus
 legitime consequendis,
 IN AULA NOVA

Ad diem XII. Novembr.
 Solenni Eruditorum Examini
 sisti.

JOHANNES EBERHARDUS PREGIZER,
 Secretarius Extra Ordin. in Supremo Justitiæ
 Consilio Wirtembergico.

TUBINGÆ,
 Typis JOHANN. CONRADI REISII.
 A. M. D CC III.

DISSERTATIO INAUGURALIS

DE

DOMINIO
S ROMANO-GERMANICI
IMPERII.

AUSPICIS DIVINI NUMINIS

AMPLISSIMI JURISCONSULTORUM ORDINIS
IN AUMA EBERHARDINA

DR. GABRIELE SCHWEDERO

U. J. D. Secretarius Curiae, Districtus Confessor, ac Juris
Publici & Pastor, Fendellium Praedicatoris Pabli-
co Colledium.

Dominae Cognatae, Praetore & Praetore Praetore
ipso, reat, ando.

Pro

Summa in Urpote iure Honoribus

legitime consequenda

IN AUMA NOVA

Ad hanc KIL. Notanda
Solenn. Examinum Examinum

JOHANNES EBERHARDUS PRÆFEXER

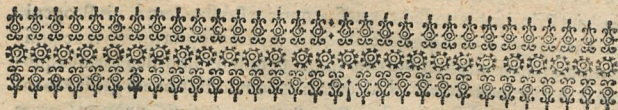
Secretarius Extra. Ordin. in Supremo Iustitiae
Consilio Wirtembergico.

Typis

JOHANNI CONRADI REISSER

A. M. D. C. C. III.

THESIS I.

ix ullum in universo Orbe reperitur Regnum, vix ullus Principatus aut Respublica, cui non sacrum suum sit DOMANILUM, h. e. cui non sua sint Bona. Regi vel Principi à Populo constituta, ad percipiendos inde fructus ac Reditus, pro sustinendis Regni, vel Principatus, aut Reipubl. oneribus: vid. Choppinus *de Domaniis Francie, lib. 1. Tit. 1.* ubi diversorum Populorum recenset Domania; nimirum Romanorum, Constantinopolitanorum, Syriorum, Gothorum, Persarum, Aegyptiorum, Lacedaemoniorum, Carthagenensium, Macedonum, Turcarum, Longobardorum, Hungarorum, Anglorum, Scotorum, Neapolitanorum, Polonorum, Gallorum. Ea vero misera Imperii nostri Romano-Germanici hodie est conditio, ut pauca admodum, aut nulla fere eidem supersint Bona, quibus Sacratissimus Imperator Augustam suam sustineat ac tueatur Dignitatem & Majestatem, imminens Imperio propellat periculum, illius subveniat necessitatibus, comoda promoveat, damna avertat, ac onera ferat: Sed omnia haec propriis sufferre cogatur sumptibus, qui ad Majestatis Imperialis culmen erectus; haecque etiam causa est, quare Dignitas Caesarea Statibus quibusdam oblata non semel recusata, vid. Sleid. *l. 1. p. m. 24.* Joh. Petrus Ludovici *in Germ. Principe l. 5. c. 1. p. 26. §. 35. & l. 2. c. 1. p. 12.* & tot jam annorum decursu Augustissima Familia Austruca Imperii Sceptro potita sit. Olim autem non erat sic, verum suis etiam Imperium nostrum ad aliorum Regnorum exemplum ditatum fuit Bonis Domanalibus, ad summi Imperantis ac Reip. necessitatem, utilitatem ac dignitatem destinatis, quod habita temporis ratione paucis seqq. Thesisibus demonstraturi sumus.

II. Non autem spatiofo ambitu excurrere lubet in antiquissima Romani Imperii tempora, & veterum Romanorum Imperatorum indagare atque describere Patrimonium, quod duplex, Publicum nempe & privatum fuisse, ex *l. 39. §. 8. ff. de Leg. 1. §. 1. §. 3. S. fin. ff. de jure fisci. l. 6. §. ult. ff. eod.* indigitasse sufficiat, quorum hoc comprehendit Bona, quae quisque Imperatorum suo domine quaesita, ut privatus sine consideratione Im-

A

perii

perii aut Principatus possedit, quasi propriam substantiam à suis Progenitoribus, sanguinis alioque Jure sibi delatam, vel propria industria acquistam, non solum corporalibus, mobilibus & immobilibus, sed Juribus quoque & Actionibus inclusis. Ejus curam & administrationem gessit Procurator Cæsaris ita dictus *l. 1. ff. de Offic. Procurat. Cæsaris*, nec non Comes Rerum privatarum, illustri dignitate excellens, cujus officium fuit gubernare privatam Principis substantiam, quæ non ad largitiones & expensas, ac salaria Militum, sed ad privatos usus Principis erat destinata. *Wesemb. ff. d. 1. & C. de Offic. Comu. rer. privat.* Hoc constituebant Bona Imperii, quæ Imperatoriæ Potestatis Jure, ac titulo Augustæ Majestatis Imp. obveniebant, ut ex illis quotidiani sumtus fierent ad publicam & communem Reipubl. utilitatem, in ordinaria negotia, quæ tum ipsos Imperatores, tum Imperium respiciebant, utpote in Stipendia Aulicorum Officiorum, Magistratum, ac similibus impendenda. Sacrum hoc Patrimonium Imperii causa constitutum indissolubili nexu Coronæ annexum, & ab omni privatorum jure exceptum, gubernabat ac administrabat Comes Sacri Patrimonii. Vultejus *Jurispr. Rom. l. 1. c. 13. n. 84. Schilter. Exerc. 28. th. 28.* Sed nos manebimus intra Limites & Pomeria Sacri nostri Romano-Germanici Imperii, quo nomine venit Resp. nostra Germanica, & animus nobis est inquirere saltem in Domanium Regum & Imperatorum Romano-Germanorum.

III. Cum vero antiquioribus temporibus Majores nostri, Germani, nondum unam constituerent Rempub. sed in tot fere distributi Civitates, quot diversi illorum Populi fuerunt, (qui quibus discreti nominibus, partim tradidit Tacitus *de Mor. Germ. c. 28. seq.* ubi videndi sunt Commentatores Beutherus, Jodocus Willichius, Beatus Rhenanus, Andreas Althammerus, Henricus Glareanus, & alii, qui quibus appellationibus hodie singuli veniant, diligenter annotarunt) imo ad propulsandum commune periculum magno suo malo vix scedere aliquo conjuncti fuere, (unde tandem, dum singuli pugnarunt, universi victi, hostibus in prædam cesserunt) illorum Reges, Duces ac Principes, quos tunc habuerunt, de propriis potissimum Bonis etiam vivere oportuit: Nulli enim istis è Regis vel Principis nomine ac dignitate Reditus certi fuerunt, nisi quod Tacitus *d. l. de Mor. Germ.* scribit: *Morem fuisse Civitatibus uliro & virtutem conferre Principibus vel armorum vel frugum aliquid, quod pro honore acceptum, necessitatibus subvenit: Deinde & levioribus delictis pro modo panarum, equorum, pecorumque numero convictos multatos, per-*
com-

temque multa Regi vel Civitati, parrem ipsi, qui vindicatus, aut, sibi intererant, propinquis ejus exsolutam fuisse.

IV. Postquam verò Brueteri, Chamavi, Catti, Chauci, Ampsivarii, Cherufci, Ulsipii, Tencteri, Sali, Bulgibinii, Chastuarii, Angrivarii, alique Germania Populi, assumpto novo, à tuenda Libertatis studio, nomine, quò universi in posterum appellarentur, Franci nempe, i. e. Liberi, in unum coiverunt corpus, & Valentiniano Imp. sublato, Ditiones ad Rhenum à Romanis in formam Provinciæ redactas, pulsus inde Romanis, occuparunt, victisque successivè Frisii, Slavi, Alemanni, Bojoariis, Thuringis, Saxonibus, Suevis, Burgundionibus, cæterisque, qui supererant, Germaniæ Populis, Principatum in Germania obtinuerunt, Regnumque à se cognominatum condiderunt, quod protensis in Galliam & Italiam finibus amplissimum, Bonis ac Reditibus ex subactis Provinciis ad tuendum Majestatis Decus ditissimum ac potentissimum evasit, ipsumque Romanum in Occidente ad se pertraxit Imperium, novam Germania Regiminis accepit ac induit formam: Devictis enim Alemanniæ & Baviariæ Regnis, Francorum Reges ipsi præferunt Duces, qui non tantum ductum Exercitus, quemadmodum antiquiores illi Germanorum Duces, habebant, sed & alia potestate in Pace, precaria tamen & non sua, ut Magistratus ad certum tempus, vel ad dies vitæ, nondum tamen hereditario jure, pollebant, & certis Reditibus ex Ducatibus istis seu Regionibus ad sustentationem amplioris jam status sui gaudebant. vid. Lehmannus in *Chronico Spenfensi lib. 2. c. 16.* Leges autem ferre, & Tributa atque collectas subditis indicare, sine Regis, Regniq; mandato & jussu nequibant; ipsique Ducatus, quibus præferre, erant in ditione & proprietate Regni, cujus Officiales erant Duces, Legibus in regendis Civibus adstricti, & certa portione proventuum, qui de cætero ad ipsos pertinebant Reges, propterea ditati: Und hatten hierumb ein bestimmten Theil des Landes Nuzungen und Gesäll einzunehmen / samt den Graven / die sonst im übrigen den Königen gehören; Ab his Proventibus diversa erant Bona, quæ Duces à Parentibus & Majoribus suis habebant propria, (Land & Güter) Hereditario Jure, vel quæ ipsi dotis, emptionis, donationis, vel alio ad transferendum dominium habili titulo acquisiverunt, & inde quoque sustentationem Status sui habuerunt, quorum intuitu tamen Duces non erant, nec nomen aut titulum ab his habebant, sed à suo Officio, cui à Rege propter Regni salutem & commodum erant præfecti, de quibus notanda sunt verba Vadiani

lib. 1. de Collegiis Monaster. in Germ. veteri : Franci Reges Regnum suum Ducum maxime & Comitum opera moderabantur, qui in illa quidem aetate non suam seu propriam, sed publicam Regni ditionem administrabant. Perinde enim ut apud Romanos ProConsules, Praesides, Quaestores, Procuratores; ita in Francorum Regno Duces, Comites, & qui Camera Nuncii dicebantur, aliena potestatis functionem gerebant. Horum Ducum autem singulis duodecim Comites à Rege & Regno primis temporibus, ut Adjutores Regiminis adjuncti fuerunt. Ita enim Annales Francici: Pipinus Griphonem Fratrem suum Ducum more duodecim Comitibus donavit.

V. Post Duces erant proximi Comites, nullis adhuc inter hos sub Merovingis Regibus intermediis aliis Principibus, uti deinceps à temporibus usque Friderici I. Imperatoris. Comites autem erant Regis Regniq. Francorum Officiales, & Judices (Land: Richter) certi alicujus Pagi (Göw) vel Comitatus, in quos Regnum Francorum distribuebatur, qui Comites in Historia Francica quoque appellantur Principes, Proceres, Optimates, & Primores, quorum officium unice Justitiae destinatum, ut in causis criminalibus & Civilibus, Ecclesiasticis & Secularibus in toto Pago seu Comitatu, cui praerant, Jus dixerint, & delinquentibus juxta Regni Leges poenas inflixerint. Et hi juxta Bona sua propria, ad conservationem Status sui pertinentia, habebant quoque à Rege & Regno alia singularia Bona & Jura, quibus potiebantur. Nomen autem Comitum erat tunc Officii, non Illustris alicujus Stemmatis nomen, & titulum hunc nullus Heredum, nisi qui Patri in ejusmodi Officio successit, gerebat. Pagus autem (ein Göw) vel Comitatus, cui talis Comes praerant, erat Districtus alicujus Provinciae, in quo Urbs quaedam primaria cum aliis oppidis & vicis continebatur.

VI. Comites autem propter administrationem Officii sui salaria ex multis, & aliis proventibus Judiciorum habebant, non ab ipso Rege vel Provincia; ipsaque sustentatio Judiciorum incumberebat partibus coram his litigantibus, uti constat ex Legibus Bojoariorum cap. 3. tit. 2. Comes autem (ein Gau: Grav / Land: Richter) habebat quasi Locum tenentes Comites Centenae, die Cente Graven / in quales Centenas (Zenten) Comitatus erant divisi, scilicet in Vicos, qui juncti suberant judicio unius Centenae Comitum, cui incumberebat injurias, (die Frevel) debita, & alias res minoris momenti cognoscere & dirimere, gravioribus causis & maleficiis rebusque controversis, quae libertatem, hereditates & dominium concer-

ne-

nebant, ad Comitum Jurisdictionem pertinentibus. De Comitum autem Bonis & proventibus hæc tradit Lehmannus in *Chron. Spir. lib. 2. c. 18.* Die Graven oder Königl. Land Richter haben neben ihren eigentümlichen Gütern zu Erhaltung ihres Stands vom König und dem Reich sonderbare Güter an Wäldern / Aekern und Wassern / und darzu gehöri gen Gerechtigkeiten in Besitz / und zu nutzen und niesen / auch sonderbare Königl. Leibeigene gehabt / die solche Güter der Herrschafft zu Nutz erbauen / bestellen / und handhaben müssen : Addit Fuchsius ex Gregorio Turonensi *lib. 6. cap. 22. & lib. 7. cap. 23.* Daß die Graven auch auff die Schatzungen und dergleichen Achtung haben / und dieselbe einbringen müssen. Alius ab hoc fuit mos veterum Germanorum à Taciti ævo ad Francorum tempora , citante Lehmanno, quoad Xenia observatus, daß ein jeder Unterthan seiner Obrigkeit zu gewisser Zeit des Jahrs von den Früchten / die er erbauet und von seinem Vieh / jeder nach seinem Vermögen nicht aus Schuldigkeit / sondern aus freyem Willen eine Verehrung gethan ; daher diese ihr tägliches Auskommen ihrem Stand gemäß geschöpfft. vid. Angelus *lib. 5. c. 83.* de Xenii Comitum, quem morem notat quoque Ludovicus I. apud Pythæum in concessione Hils. facta : *Si propter lenitatem & mansuetudinem Comitum sui, eidem Comiti honoris & obsequii gratia, quipiam de rebus suis exhibuerunt, non hoc eis pro Tributo aut censu computetur, aut Comes ille vel Successores ejus hoc in consuetudinem præsumant.*

VII. Supra ejusmodi Comites autem erat Comes Palatii Regii, vel Palatinus, *Walsch* Gräv / ad quem causæ maximi momenti, præsertim Nobilitium, & aliæ, vel à Comitibus non decisæ, vel ab his judicatæ per appellationem devolvebantur. Qualis Palatinus Comes ab initio unus tantum fuit in Palatio Regis, ex prima Nobilitate & Regio Sanguine assumtus ; postea illorum plures fuerunt in diversis Regni partibus, dicti etiam Majores Domus, proximam post Regem Dignitatem habentes, etiam ante ipsos Duces & alios Comites, inter Officiales tamen Aula Regiæ, & non Status Regni connumerandi cum potestate jurisdicendi. vid. Peuceus *l. 5. Chronic. & Aventinus l. 4. Annal. Boicorum*, ubi inter officium Comitum Palatini refert, quod Fiscum Augusti quoque prædia Salica, Reditus Regios procuraverit, & Cæsar Censum illum exegerit : adde Lehmanni *Chronic. Spirensis lib. 2. cap. 9. & 10.* ubi etiam agit de Missis Regii, qui Reditus

Regios in qualibet Ditione, & multas, Camerae Aulicae debitas descri-
pserunt.

VIII. Non praevidendum hoc loco plane est Fiscalis Regius, vel Actor
Fisci & Autor Dominicus dictus, qui Judiciis quoque interfuit, de quo Ca-
pit. l. 4. c. 33. Hic in causis, quae Regem concernebant, coram Judicio accu-
sationem instituit, & in tutela sua habuit Regis homines proprios, die *Sch-
nigliche Verbeigene*, qui hinc homines Fisci, Fiscalini & Fiscoles dicti, de
quibus Capit. loco citato: *Si Servi vel Ecclesiastici, vel quorumlibet Libe-
rorum hominum in Fiscum nostrum confugerint in Loca Fiscalina, id est
Civitates aut villas Regias, & a Dominis vel Advocatis eorum repetiti fue-
rint, si Actor Fisci intellexerit, quod eos juste non possit tenere ad nostrum
Dominium, ejiciat illos de eodem Fisco, & recipiant illos Domini eorum. Et
si eodem Actori visum fuerit, quae ad nostrum pertinere debeant Dominium,
expellet eos de eodem Fisco, & postquam ab eisdem repetitoribus fuerint re-
cepti, habeat cum eis actionem legitimam, & sic eos, si poterit, ad nostrum
vindictae possessionem.* Quicquid multae in Judiciis impositum fuit, de eo
juxta causarum qualitatem dimidia vel tertia pars, vel totum debebatur,
quas multas Fiscalis Regius collegit. Capit. lib. 30. c. 30. l. 4. c. 22. Gré-
gorius Turonensis de miraculis S. Marcelli l. 4. c. 26. Lehmannus in Chron.
Spir. l. 2. c. 24.

IX. Sacris Ecclesiis tunc praerant Episcopi, nulla plane Principum Di-
gnitate, nullisque horum proventibus pollentes, sed verbum DEI tantum
praedicantes, & Ecclesias Scholasque administrantes: Munus enim eorum
consistebat in docendo ordinandoque Ecclesias & Scholas, atque in coer-
cendo illos, qui publice & cum scandalo contra Divinam Legem pecca-
bant, in quos Banno & Poenitentia Ecclesiastica animadvertent, alia Po-
testate & Jurisdictione Civili diu destituti; ac sicut omnes Presbyteri &
Pastores, Abbates quoque exiguos proventus & pauca Bona habuerunt,
nisi ipsi ut Nobiles & Liberi ex bonis suis hereditariis aliquid largius Co-
nobis nonnunquam contulerunt. Sustentabantur vero ex Oblationibus
fidelium, quas in templo suscipiebant Diaconi & Subdiaconi, & Altaribus
superimponebant, Sacerdote oblata sanctificante, & Diaconis oblata dis-
pensantibus, teste Rabano Mauro de *Instit. Cleric. l. 1. c. 7. & 8.* Et ita
decernebat Concilium Matisconense secundum Anno 587. c. 4. *ut omni-
nis diebus Dominicus Altaris oblatio ab omnibus viris & mulieribus affer-
tur tam panis quam vini.* Quod repetit quoque Carolus M. Imperator,
uti

uti videre est in Capitul. lib. 5. c. 219. & l. 6. c. 177. & 305. De his autem quæ in Altari accesserint, ut tertia pars fideliter Episcopis deferatur, duæ Clericis, sancivit Synodus Aurelianensis prima. c. 17. Fiebant autem Oblationes Domino à fidelibus in mancipiis quoque, in agris, in vineis, sylvis, pratis, aquis, aquarumque decursibus, petris, edificiis, vestimentis, pellibus, lanificiis, artificijs, libris, utensilibus, pecoribus, pascuis, membranis, mobilibus & immobilibus, vel quæcunque de his rebus, quæ ad laudem DEI sunt, vel supplementum Sanctæ DEI Ecclesiæ, ejusque Sacerdotibus, atque ornatam præstare possunt Domino Ecclesiæque, sive à quibuscunque ultro offerebantur, DOMINO indubitanter consecrabantur, & ad Jus pertinebant Sacerdotum. Quæcunque autem ita Ecclesiæ tradita fuerunt, illa ipsi DEO oblata & dedicata, ipsisque Sanctis & non alteri fuerunt.

Alter proventus Ecclesiæ erant Decimæ omnium fructuum, quos solum tulit, ad sustentandum Clerum & Presbyteros in urbibus, vicis, & pagis. Sic Synodus Matisconensis decrevit, ut Decimas Ecclesiasticis famulantibus ceremonis populus omnis inferat, quibus Sacerdotes aut in pauperum usum aut in captivorum redemptionem prorogatis suis Orationibus pacem populo ac salutem impetrent. Si quis autem contra hæc Statutis extiterit, à membris Ecclesiæ omni tempore separatus fuit: Id quod etiam Constitutione Carolina sancitum est. Non decima autem solum pars, sed & nona fructuum Ecclesiæ, quibusdam in locis data fuit, uti ex Capitularibus Francorum constat, lib. 5. c. 11. & l. 1. c. 103. Ex his omnibus autem ut quatuor partes fierent, Canones Sacri instituerunt, scilicet una ad fabricam Templi relevandam, altera pauperibus distribuenda, tertia Presbytero cum Clericis suis habenda, quarta Episcopo reservanda: nisi forte à Datoribus, ubi specialiter res dandæ sint, constitutum fuerit, juxta Decreta Conciliorum & Capitular. l. 1. c. 87. l. 5. c. 114. l. 7. c. 58. Similiter quoque administrari ab Episcopis debuerunt Dotationes, Monasterijs factæ, juxta Constitutionem Caroli l. 1. c. 87.

Et hæc bona Ecclesiæ nullus Episcopus vel Clericus vendere, alienare, aut mutare potuit, prohibentibus hoc Juribus Sacris & profanis; reservata tamen Episcopis facultate, ista permutandi cum alijs Bonis immobilibus, si hoc magis proficuum Ecclesiæ visum fuerit, vel locandi ad sustentationem meliorem Presbyterorum & Monasteriorum, uti hoc Synodus Aurelianensis concessit. v. Baronius *Annal.* 819. n. 5. Lehmann. in *Chron. Spiren.* l. 2. c. 35.

X. Postea cum Bona Ecclesie à Regibus Francorum, Pipino præfertim, Carolo M. & imprimis Ludovico, qui Pii inde nomen accepit, & Successoribus horum, aliisque Principibus, Nobilibus & liberis Civibus valde auferentur, & jam illis magna prædia, vineæ & alia immobilia æque ac mobilia bona, Pagi quoque & Vici, Communitates & Homines Proprii accederent, & hæc omnibus administrandis Procuratores necessarii videbantur, ne Episcopi illis intenti, à muneribus sacris contra Conciliorum & Synodorum Decreta avocarentur, Advocati antiquitus Ecclesiis & Cœnobiiis à Regibus præficiuntur, tanquam Oeconomi & Administratores Ecclesiasticorum Proventuum, qui Vice Domini quoque dicti, item *Bögt/ Rasten, Wögt* / de quibus vid. Capitulat. *l. 3. cap. 11. 25. 31. l. 5. c. 234. l. 4. c. 3. l. 7. c. 307.* & aliæ Canonice Sanctiones. Hincmarus *c. 7. § 31. Angelus lib. 5. tit. 37. c. 2. § 3.* Et tales Advocati Ecclesiis & Collegiis Sacris atque Monasteriis dabantur Duces, Comites & Personæ illustres, Cumque postea sub Saxonice Imperatoribus Principes, Comites, alique Dynastæ proprias Ditiones & Bona sua legassent Ecclesiis, ipsi sibi & hæredibus suis reservarunt Jus Advocatiæ, & Secularis Administrationis in illis, unde factum, ut ipsi quandoque Reges & Imperatores ejusmodi Advocati & Bonorum Ecclesie Patroni essent.

XI. Progrediendum nunc est ad ipsa Bona Regum Francorum, & Imp. Rom. Germ. Familie Carolinæ inprimis, quorum Terræ, Ditiones, Reditus, Proventus, & quicquid Bonorum nomine venit, duplicis erant conditionis. Illorum enim quædam propria fuerunt & hæreditaria, quæ ipsi à Parentibus vel Cognatis, aut aliis mediis legitimis acquisiverunt & administrarunt, uti alii quoque Principes ac Ordines Regni res suas proprias possederunt, de quibus libere actibus inter vivos, donando, alienando, vel per ultimam voluntatem testamento disponere potuerunt. vid. Capit. Franc. *lib. 4. c. 34.* Et hoc erat Patrimonium Regum, ipsi Coronæ Regni non unitum, quod ita observavit Carolus M. ut si forte successio Regni cum Corona ad alios extra familiam transiret, Hæredes tamen sui & posteri nihilominus ex illo statum suum in Regno digne gerere potuissent: Et hæc propria & Allodialia Bona Germanico Idiomate dicebantur *Alode*; vid. Capitul. *l. 1. c. 132.* & ibi glossam. Deinde Ludovicus Imperator Caroli M. Filius Bona hæc & Villas Regias à Patre & Majoribus acceptas fidelibus suis nimia largitate tradidit in possessiones sempiternas, teste Thegemo *de gestis Ludovici Imperatoris*; quare posterii illius ad extremam inopiam redacti

dacti sunt, & Carolinorum Nomen ac Gloria cum ipsa gente deficere cepit. Nepos enim hujus Carolus Crassus, licet juxta Regnum Germaniae Imperium Romanum & Italiam adeptus, hisce tamen postea exutus, non tantum demique patrimonii habuit, ut inde tanquam privata persona vivere potuisset. Misit ergo ad Arnolphum, ex Imperatore effectus egenus, & desperatis rebus non de Imperii dignitate, sed de victu quotidiano cogitans, tantum alimentorum copiam ad subsidium vitae praesentis supplex exposcit, unde illi Arnolphus Rex nonnullos Fiscos in Alemannia pro alimonia praebuit. Regino *lib. 2. Anno 887. Lehmannus in Chron. Spir. l. 2. c. 44.* & ibi Dn. Fuchsius.

Deinde ad dictos Reges & Imperatores propter Regnum Germaniae, & nomine hujus, sub nomine & specie bonorum Domanalium pertinebant omnes Regni Ducatus, Principatus, & Comitatus, cum Oppidis, Vicis, & Communitatibus, qui non in alterius Patrimonio, sed Regni proprii fuerant. Duces enim, Principes & Comites nil nisi Regni Officiales fuere, & Ditiones, quibus regendis & tuendis, nec non Jurisdictioni in iisdem exercenda praefecti, non ad illos proprio aut hereditario Jure pertinerunt, sed Regni & Regis nomine easdem administrarunt, uti constat ex Nithardo *l. 1. Histor. & Lehmanno in Chron. Spir. l. 4. c. 1.* notanter scribente: *Bey Zeiten Ludovici des III. welcher regiert Anno 903. und vor derselben Zeit / seynd Herzogen / Marg / Graffen / Pfalz / Graffen / und Ritter nur Nahmen der Aempter gewesen / und nicht erbliche Herrlichkeiten: Die Herzogthumb und Graffschafften waren nicht der Herzogen und Graffen / sondern des Reichs König und Käyser zc.* Omnium enim Regionum, urbium & communitatum hereditas & proprietates penes Regnum erat, & ista Rex, quamdiu vivebat, ad conservacionem Status sui Regii tenebat; istorum autem alienandi, vendendi, oppignorandi facultatem non habuit, aequae ac Tutor & Curator circa Res pupilli & minorum, Maritus circa dotalia bona uxoris hac potestate destituitur. vid. Turon. *Histor. l. 6. c. 12.* nisi Rex cum consensu populi & Ordinum Regni ob graves causas erga Statum quendam & Membrum ejusmodi Regni quid fecerit; Qua de re Hotomannus in *Franco-Gallia cap. 9.* ita scribit: *Est Domanium Regium quasi Dos Regni, sive quasi quidam ususfructus certarum possessionum, Regi ad tuendum dignitatis suae splendorem attribuitur. Dixi quasi ususfructus, propterea quod earum possessionum proprietates penes populum manet, neque ulla eius*

pars alienari à Rege potest sine Populo Autore, hoc est sine Ordinum & publici Concilii consensu. Item patet magnam esse differentiam inter Patrimonium & Domanium Regale. Nam Patrimonium ipsius Regis proprium est, Domanium vero Regni, atque ut vulgus loquitur, ipsius Coronæ. Illud pleno jure Regis est, atque ideo plenam & summam ipsius pro voluntate alienandi potestatem habet. Hujus nuda proprietatis est penes universitatem populi, sive Rempublicam, usufructus autem penes Regem, qua de causa nullam ipsius alienandi potestatem habet. Ac plane verissima est Doctorum hac de re sententia, par idemque esse Jus Regis in suum Domanium, quod est Viri in dotem sue uxoris. Et hæc bona Regni Terræ ac urbes dicebantur loca Fiscalia, Fiscalina bona, Kbnigliche Kammern Güter, quia Reges non solum ad conservationem Status sui, sed & ad tutelem & defensionem Regni omnes redditus, utilitates & proventus ex illis percipiebant, & Fisco inferebant. Fiscalina igitur bona dicuntur, quæ Principi ad tuendam dignitatem suam Populi voluntate attributa sunt, sive ea in pecunia numerata, sive in prædiis, sive in Jure consistant. Hotomannus in *Franco-Gallica* c. 8. cujus tamen Autoris scriptum Juribus Regum in multis inimicum & nimis Democraticum, dum plus interdum Populo in Reges tribuit, quam justum est, non per omnia approbamus. Pari ratione ad Reges & Imperatores Carolinos pertinebant Episcopatus, Abbatia, eorumque redditus, uti ex *Annalibus Francicis Fuldensibus* tradit idem Lehmannus l. 2. c. 44. p. 187. Daraus erscheint, daß die Bisthüm / Abteyen / Graffschafften und Garw niemand dann dem Reich und König / und dergleichen keines weder Bishoffen / Abten / Graffen / Fürsten oder Herzogen eigenthümlich oder erblich zugestanden / sondern aller Landschaften / Städte und Gemeinden Erb und Eigen dem Reich zugehört / welche ein König / so lang er gelebt / zu Erhaltung seines Königlichen Standes vom Reich ingehabt / genusst und genossen ic.

XII. Inter ejusmodi redditus & proventus Regni Domaniales, ex dictis Ditionibus percipiendos, referebantur *primo Tributa*, sed non talia qualia Romani perpetua imposuerunt Provinciis à se subactis, ad solvenda militiæ onera & compescendos victos: Ejusmodi enim Tributa Germani sub Francis Regibus non præstiterunt, sed ob hæc & alia servitia Romanos Germania expulerunt, vid. Tuton, in *Histor. Franc.* l. 7. cap. 15. Omnes itaque Nobiles & Liberi homines in hac dextra Rheni ripa ab omni-

omnibus Tributis & Collectis erant immunes & avertendo huic servitio omne belli onus reliquum in se susceperunt, ipsi contra hostes sanguinem & vitam impendentes pagnarunt, nec Regi suo concesserunt milites ob stipendium alere. Vocabulum Tributi autem in Germanorum Historia & precis Legibus omne notat, quod ad Fiscum Regium pertinebat. Nonnulli per Tributum idem intelligunt, quod vernaculo sermone dicitur *Beth*, id est certam, sed exiguam pecuniam, quam Reges prædiis (*Den Feld- und Bau- Gütern*) imponebant, subditis ad usum suum cultumque concessis, qualia Prædia qui possidebant, sive Clericus sive secularis Status, Ecclesiæ quoque & Monasteria, quotannis, certum quid Regiæ Camera inferebant: vid. Capitul. *l. c. 24. § 37.* & Turon. *Histor. l. 10.* Goldastus *Tomo I. Rerum Alemann. part. 2. c. 10.* Alii per Tributum significant omne id, quod Principes & Civitates Regi vel Imperatori, si quando is præsens ipsis fuit, præstare obligabantur, maxime quoad Victualia & Pabula pro Viris & equis ad apparatus Aulicum, nec non currus, equos, naves, & quicquid ad iter necessarium, diversoria quoque & stabulationes Friderici I. Imperatoris ævo, Otto Frisingensis *l. 1. c. 12. de gestis illius* scribit, quod tantum Regibus Jus terræ tributum sit, ut ex omnibus, quæ Terra producere solet, usui necessariis, exceptis vix bobus & seminibus ad excolendam terram idoneis, de cæteris quantum necesse fuerit, militi profuturis, ad regios usus suppeditare æquum arbitratum fuerit.

XIII. Altera species ejusmodi proventuum fuit *Bannus Dominicus* sive Regius, des *Rdnigs Bann/ oder Bann- Pfennig*/continens multam pecuniarum sexaginta solidorum, quæ illis imponebatur, qui aliquid gravius deliquerunt, ut qui Regi vel illius Legatis resistebant, vel injuriam inferre ausi sunt. Capitul. *l. 3. c. 64. l. 4. cap. 14. 18. 22. 31. § 32.* vel si persona sacri Ordinis in templo vulnerata aut occisa, vel aliquis Pœnitentiæ Ecclesiasticæ intentus, interemptus sit, aut alterius Sponsam abduxerit, vel iter facientibus sine Regis concessione vectigal extorsit, aut falsos monetarios promoverit, vel alia delicta commiserit, quæ juxta Leges in Bannum Regis incidebant; Qualis multa pecuniaria ad Cameram Regiam spectabat, & per totum Regnum singulis annis magni stetit. Si quis autem non habuerit, unde illam summam solverit, semetipsum pro Vadio, h. e. pignore, in servitium Principis tradere debuit, donec per tempora ipse Bannus ab eo fuit persolutus, & tunc iterum ad Statum Libertatis reversus fuit. Capit. *l. 3. c. 67.* Et hic Dominicus Bannus, si illum Rex

vel Imperator edixit, Major dictus fuit, alius Minor, qui & ipse certa summa auri argentine solvebatur, uti ex Legibus Francorum & Alemannorum constat. Alius generis est proscriptio, quam hodie Bannum vocamus, Die Ncht sive die Nchtz & Ncht, quæ est vita, fama, & rerum omnium, ejus, qui huic duræ poenæ subicitur, periculum & jactura. vid. Dn. Præfes *Introduct. in Jus Publ. part. spec. sect. 1. cap. 21.*

XIV. Tertia species huc pertinens fuit *Heribannus*, quo notabatur primo vocatio Regis vel Imperatoris ad exercitum publice promulgata, ut omnes, quos ordo tangeret, contra hostes Regni parati essent, & qui tali mandato non parebat, vel sine Regis permisso domi manebat, talis incidebat in Bannum Regium vel poenam sexaginta solidorum, de qua vid. Lehmannus in *Chron. Spir. l. 2. c. 43. & 44.* Secundo Heribannus notabat additamentum alicujus collectæ, quo Ordines & subditi Regni tam Ecclesiastici quam Seculares subleabant exhaustam bellicis, aliisque oneribus Cameram Regiam. Hincmarus vocat exactionem hostilem, de qua in *Capit. l. 3. c. 14.* hæc sanctio: *De Heribanno volumus, ut Missi nostri fideliter exaltare debeant, absque ullarum personarum gratia vel blanditia seu terrore secundum iussionem nostram, id est, ut de homine habente libras sex in auro, argento, brunis, eramento, pannis integris, caballis, bobus, ovibus, vacis vel alio peculio, ita ut uxores eorum vel infantes non fiant despoliati pro hac re, sed de eorum vestimentis accipiant legitimum Heribannum, id est libras tres: Qui vero non habuerit amplius in supra scripto pretio valente nisi libras tres, solidi triginta ab eo exigantur, id est, libra & dimidia: Qui autem non habuerit amplius nisi duas libras, solidos decem exolvat: Si vero unam habuerit, solidos quinque, ita, ut iterum se valeat preparare ad DEI servitium & ad nostram utilitatem.* Solidus autem, est Grosch valebat duodecim denarios, Heller. Et in *Capit. l. 3. c. 68.* Et non per aliquam occasionem nec pro *Walta*, (merces hæc est, quæ solet impendi custodibus) nec de *Scara*, (est hæc bellatorum acies) nec de *Warda*, nec pro *beribergare*, nec pro alio Banno Heribannum Comes exaltare presumat, nisi Missus noster prius Heribannum ad partem nostram recipiat, & in suam tertiam partem exinde per Iussionem nostram donet: Heribannum autem, vel aliquod collectum pro exercituali causa Comes de liberis hominibus non recipere aut inquirere debebant, excepto si de placito Regis aut Filii ejus Missus venerit, qui illum Heribannum requisivit, ex Constitutione Caroli.

XV.

XV. Quarto ad hæc Bona pertinent *Vestigalia, Telonia & Pedagia*, Zoll, Staffel, und Weg Geld: Francorum autem Reges varia & onerosa Vestigalia, quibus Romani omnes terras & provincias premebant & exhauriebant, abrogabant, servatis solum Pontagiis & Pedagiis *Brückens und Staffel Zoll*, tanquam Regni Patrimonio, quod *Transituram* vocabant, de quibus hæc Leges extabant: *Tributa & telonia in media via, ubi nec aqua, nec palus, nec pons, nec aliquid tale fuerit, unde iuste census exigi possit, vel ubi naves subter pontes transire solent, sive in medio flumine, ubi nullum est obstaculum, auferantur.* Capitul. l. 4. c. 47. Exigebantur itaque iuste tantum telonia à negotiatoribus, tam de Pontibus, quam Navigiis seu Mercatis, Capit. l. 3. cap. 12. & ubi aliquid emtum vel vendatum fuerit, ulterius non: nec de his, qui sine negotiandi causa substantiam suam de una domo ad aliam, aut ad Palatium, aut in exercitum duxerunt, Capit. lib. 3. c. 12. Missi autem Regii per singulas Civitates una cum Episcopo & Comite iussu Regis elegerunt, quorum cura fuit pontes per diversa loca emendare. Capitul. l. 2. c. 20. & l. 4. c. 43. & 60. Ex his teloniis & vestigalibus Fisco Regio, seu Regiæ Camera quotannis magna pecuniæ summa illata est.

XVI. Quinto referendus huc est *Census Regalis*, des Königs Zoll/ qui de persona hominis & rebus exigebatur. Priorem solvebant verisimiliter illi, qui homines proprii esse desierunt, die sich von der Leibeigenschaft erlediget / & hæc de causa quotannis Regi vel Domino suo certam pecuniæ summam solvebant, Capitulitus census Ligurino dictus l. 8. de rebus gestis *Friderici I. Imperatoris.* vid. *Lehmannus in Chron. Spir. l. 2. cap. 44.* Terræ autem censuales, *Zinsbare Güter* / ex quibus quotannis Camera Regiæ certus census debebatur, inde hoc onere gravabantur, quod Reges alicui vicum quendam vel prædium (ein Land Gut) cum omnibus appertinentiis agris, sylvis, piscinis, pratis, & ejusmodi pro certo censu locabant; vel quod homines liberi bona sua alicui Collegio vel Ecclesiæ donarunt, & hæc vicissim pro certo solum annuo censu vel servitio juncto in Feudum acceperere pro se & hæredibus suis ac posteris, unde hæc bona beneficia censualia dicta sunt, de quibus vid. *Goldastus Tom. 2. part. 1. rerum Alemann. charta 78. & 82.* ubi de beneficiis & Feudis agit. Ex ejusmodi bonis igitur omnes Possessores eorum cujuscunque conditionis, etiam Ecclesiæ & Monasteria, censum Regno & Camera Regiæ solvere debuerunt, in quem Missi Regii diligenter inquisiverunt,

runt, illumque descripserunt, quid unusquisque in Missatico suo de beneficio ejusmodi habuerit, vel quot homines casati in ipso beneficio sint. Capitul. l. 3. c. 80. 85. & 86. & Capitul. l. 4. c. 39.

XVII. Sexto Cameræ Regiæ solvebatur quoque *Inserenda* vel *Infranda*, id est, census ex vacois, incertum an per totum Regnum, an in locis tantum quibusdam. Quicumque autem Vicarii vel alii Ministri Tributum hoc majoris pretii à Populo exigere præsumserint, quam à Missis Regiis constitutum fuit, hoc est, duos solidos pro una vacca, hoc quod injuste superposuit & abstulit, sibi que retinuit, his quibus hoc tulit cum sua Lege restituere, & insuper Fredum Regium componere & ministerium mittere, h. e. officio suo cadere debnit, juxta dicta Capitularia.

XVIII. Septimo huc spectat *Fredum*, quod erat multa, ob transgressionem & violationem pacis publicæ imposita, antiquis, *Fredel* hodie *Fredel* constans sexaginta solidis, quæ summa fuit Banni Regii, si quis in illum incidit: Et hæc multa per totum Regnum ad Fiscum vel Cameram Regiam pertinebat, & Comes singulariter de unaquaque re, h. e. pro quibuscunque delictis Freda ejusmodi Regia exegit. Capitul. l. 4. c. 22. Sic si quis in Cutte Regis furtum alicui fecit, id dupliciter componere debuit, cui furtum fecit, & sexaginta solidos pro Fredo in publico solvere, juxta *Leges Alemannicas, cap. 30.* Et si quis fugitivum, aut liberum, aut servum persecutus fuerit, ipse vero inter januas Ecclesiæ confugerit, nullus habuit potestatem per vim illum abstrahendi de Ecclesia: Si autem vi abstraxerit & injuriam Ecclesiæ fecerit, componere debuit octodecim solidos ad Ecclesiam, & Fredum solvere in Fiscum sexaginta solidos, juxta easdem *Leges c. 3.* Hinc autem maximus Proventus Regio Fisco per totum Regnum accessit. Fredum ergo vocarunt Franci poenam fisco, id est, Magistratui debitam ob vim injuriamve illatam & violatam Legem. Sed & Fredum dicebatur Pax ipsa Legibus sancita & stabilita, quæ & Pax publica dicebatur non privatis & paucis, ut hodie fere, sed publicæ & in Gente bellicosa & fera indicta, qualem hodie per Germaniam vulgo, ein gemeint *Fried* / *Land* / *Fried* / *Fried* / *Stand* / Pacem scilicet contra vim & injuriam indictam vocamus. Quem morem Germani Principes jam inde à Fridericus I. temporibus custodiverunt, & Pacis turbatoribus solet acclamari: *Fried! Fried!* Quin & ipsi ad Magistratum delati dicuntur, *den Frieden* angeloben / data manu ex fide præstiti juramenti, nihil amplius turbaturos se pollicentes. vid. Lehmannus lpcō citato l. 2. c. 44.

XIX. Oſavo, eo referri debent Auri-Argenti-aliaque Metallifodina, non modo in publicis, ſed privatis quoque fundis repertæ: Nam & hæc ad Reges & Imperatores pleno Jure ſpectarunt. Diſerte hoc innuit & probat Conſtitutio Henrici VI. Imp. de Argentifodinis, Anno 1189. lata, exhibita à Goldaſto Tomo III. Conſtit. Imp. pag. 362. in verbis: *Cum omnis Argentifodina ad jura pertineat Imperii, & inter Regalia noſtra ſit computata, nulli venit in dubium, quin ea, que nuper in Episcopatu Mindenſi dicitur inventa, ad noſtram totaliter ſpectet diſtributionem. Unde in ea nulli hominum quicquam juris recognoviſimus, niſi hoc à noſtra liberalitate valeat ſpecialiter impetrare. Mandamus igitur omnibus vobis & ſingulis ſub obtentu gratiæ noſtræ precipientes, ut nullus veſtrum de ſe prædicta argentifodina introuitat, nec aliquid juris ſine noſtræ licentiæ ſibi in ea uſurpet. Quod ſiquis temerariò auſu forte attentaverit, indignationem noſtram ſe noverit incurſurum &c.* Exhibet idem Goldaſtus etiam Friderici II. Imp. Præceptum de Metallifodinis in Comitatu Palatino Rheni de anno 1229. & in diſtrictu Blavenſi de anno 1232. Tom. I. Conſtit. Imp. pag. 298. Conceſſit poſtea Carolus IV. Imp. in Aur. Bulla cap. 9. Electoribus metallorumfodinas omnes, quæcunque in ipſorum terris, dominiis & pertinentiis jam tum inventæ, ac futuris temporibus inveniendæ ſint, cum omnibus juribus, nullo prorfus excepto, poſſidendas & fruendas, prout poſſunt ac volunt; hodie vero eo ventum eſt, ut vel ex peculiari conſeſſione, vel ex immemoriali præſcriptione, conſimile jus competat cæteris omnibus quoque Principibus ac Statibus Imperii, ita, ut hac in re Electorum conditio pinguior amplius non ſit, quam aliorum Statuum. vid. Dn. Præſes in *Introduct. ad Jus Publ. part. ſpec. ſect. 2. cap. 15. n. 12.*

XX. Nono, non minimum Reges & Imperatores antiquiores ſenſerunt ac pereceperunt commodum ex eo, quod ipſi olim ſuceſſerint in omnia bona mobilia Archi-Epiſcoporum, Epiſcoporum, Abbatum ac Prælatorum, teſte Lehmanno *l. 5. c. 67. p. 1166.*

XXI. Decimo, Nec parvum emolumentum iis acceſſit ex cenſu Judæorum, qui ſpeciales Camere Imperialis ſervi, der Ndm. Käyſ. Maj. Cammer-Knechte fuerunt, vi Privilegii à Conrado IV. Imp. Judæis Anno 1234. conceſſi, quod refert Gothofredus Guilhelm. Leibnitiuſ in *Cod. Jur. Gent. Diplom. Prodromo, p. m. 10. & Goldaſtus Tom. II. Conſtit. Imp. p. 85. und haben mit Leib und Gut in die Käyſerl. Cammer gehoört*

hört / uti diferte locutus Carolus IV. in Privilegio Johanni & Alberto, Burgraviis Norinberg. indulto, à Limnzo Tom. II. *Add. ad lib. 5. c. 7. n. 38. p. 84.* exhibito; quo ipse debita & fidejussiones, quibus dicti duo Principes Judæis obligati fuere, ex Imperatoriæ Potestatis plenitudine abolevit, ex eo, quod vita & opes omnes Judæorum in unius Imperatoris manu, potestate ac Jure essent, sic, ut de illis pro lubitu, & arbitrio prout vellet, statueret possit. Non ergo tam ratione status & conditionis, quam ratione lucri & utilitatis, inde in Fiscum Imperialem redundantis, servi Camera Imperialis fuere Judæi: Quia nimir. ipsis Imperator pro beneplacito Tributa & Collectas extra ordinem, quodocunque voluit, imponere potuit, ultra & præter aureum Coronarium, quem omnes & singuli, tam foeminae, quam masculi, tam minores, quam adulti, adeoque omnes in Imperio degentes Judæi ordinariè noviter electo & inaugurato Imperatori præstare sunt soliti, so die Cron-Steur genennet worden / ac præter aureum, quem ordinariè quotannis in Festo Incarnationis Domini Cæsari præstiterunt, qui der Opffer-ÿfenning communiter vocatus est Rhoding. in *Pand. Cameral. l. 4. tit. 17. vers. 3.* Limn. Tom. II. *Add. ad lib. 3. cap. 2. n. 48.* Num vero adhuedum hodie servi Imperialis Camera dici possint, & ad onera isthæc etiamnum obligati sint Judæi? inter se concertant Juris Publici Doctores, Joh. Theodor. Sprengerus in *Fonib. Jur. Publ. pag. 352.* dicit Judæos die Cron-Steur und Opffer-ÿfenning solvere debuisse, dum adhuc essent servi immediati Fisci Cæsarici, eum vero in Statuum illorum, in quorum ditionibus degunt, Jurisdictionem territorialem & potestatem partim concessione Imperii, partim consuetudine transierint, onus illud exolevisse subrogata indictione ordinaria vulgo die Schätzung. Contra Limæus *ad A. B. cap. 9. §. 2. Obs. 4.* dicit pro Imperatore præsumptionem esse, quod Jura sua in Judæos sibi reservaverit, quamvis ut ab aliis recipiantur, permiserit. Sed Dn. Multz Arenus alias Jurium Imperatori competentium assertor in *Represent. Marjess. Imper. part. 2. cap. 15. §. 2.* ingenue fatetur, vulgo ita persuasum esse, inter Judæos tamen Oettingenses & alios, nisi quod Francofurtenses noviter coronato Imperatori præstant, de eo nihil constare, sed solere eos ab ipsis suis Domjnis collectari.

XXII. Hæc fuerunt Regum Regniq; Germaniæ Bona sub Francis, quorum potentissimus Carolus M. Imperator Regnum Germaniæ & Regnum Galliarum atque Italiæ simul tenuit, quemadmodum & Filius ejus Ludovicus

dovicus Imperator, inter cujus Filios Ludovicus Rex fuit Germaniæ, quod regnum Germaniæ divifum fuit ab Imperio Romano, & ab hoc non dependebat, uti constat ex Testamento Caroli M. & Divifione Regnorum à Ludovico Imperatore Romano facta, quanquam fecutis temporibus Rex Germaniæ Imperator quoque Romanus fuerit. Indicat hoc Trithemius in *Annalibus*: *Regnum Francorum Germaniæ perpetuo per fe habebat proprium Regem, nulli penitus mortalium, neque Romano quidem Imperio fubjectum, fed præfina Francorum confuetudine liberrimum*; Quod teftantur quoque Nithardus *lib. 4.* Hincmarus *Epift. 1. c. 4.* Scillo deinde post mortem Caroli Crassi Francorum Imperio, quod antea quodque intestinis Carolinorum diffidiis ac bellis valde fuit debilitatum, confufè regnatum fuit, & multi Reguli extiterunt usque ad Ottonem I. Imperatorem. Ipsum Lotharingiæ Regnum Anno Chrifti DCCCLXX. divifum fuit inter Ludovicum & Carolum Calvum, & post mortem Ludovici Anno DCCCLXXVI. regnum Germaniæ inter tres Filios Ludovici Carolomannum, Ludovicum & Carolum Crassum in totidem partes divifum fuit. Carolomannus Bavariam, Sueviam, Auftriam, Carinthiam, Bohemiam, Moraviam, & Regiones ad Danubium tenuit, Rex ad Danubium dictus. Ludovicus obtinuit Thuringiam, Franconiam, Misniam, Hassiam, Saxoniam, Marchiam, Slavos, Frifios & regiones ad Albin fitas, Rex ad Albin & Thuringiæ nominatus. Carolus Crassus Provincias omnes ad Rhenum in ditione habuit, Rex Teutoniæ nuncupatus. Sic Germaniæ in tria Regna divifa fuit, quibus, qui præfuerunt, Reges non Duces nominabantur. Totum autem Germaniæ Regnum coaluit deinde mortuo Carolomanno & Ludovico in Carolo Crasso, Imperatore, & in Successore hujus Arnolpho, Imperatore & Rege, Carolomanni Filio, qui regnum Germaniæ insigniter dilaceratum, (quisque enim Procerum sub eo rapuit, quod voluit) transmittit ad Filium Ludovicum Imperatorem, sub quo Germaniæ regnum bonis & libertate defecit, factumque est tributarium Hunnis. Causa ingentis adeo mutationis fuit ætas Regis minoræ, & quod discordes inter fe Principes regni, suisque utilitatibus intenti, Principatus sibi proprios efficere, & hereditario Jure ad pofteros transmittere studebant. Hinc nonnulli Hungaris non solum pugnant non inferebant, sed & proximorum necessitatibus non subveniebant, putantes, si proximi caderent, se solos quasi liberius regnatos. Sed dum ita aliorum necem diligebant, ipsi propriam incurrebant, ut Luitprandus

l. 2. c. 6. testatur. Et talis servitus regnum Germaniæ, liberrimum antehac, invasit Anno Christi DCCCCV. Mortuo sine prolo Ludovico Anno DCCCCXI, in Germaniæ regno & Imperio successit Conradus, Franconiæ Comes, qui amplum patrimonium, multasque Ditiones proprias hereditario jure possedit. Regiones autem & terræ, quas Imperii nomine administrabat, pauca & invalida fuerunt; Quemadmodum ex stimate illius Conradus Salicus Imperator, Dux Franconiæ, uti genere & virtute, ita in propriis bonis nemine quidem fuit inferior, de Republ. tamen ad comparationem talium Virorum (singularis potentia Ducum) parum beneficii & potestatis habuit, uti Wippo in vita illius scribit. Mortuo Conrado Germaniæ regnum à Francis, & ex Familia Caroli M. pervenit ad Saxones in Henrico I. Imperatore, Saxoniarum Duce, de quo priusquam plura dicantur, paucis notandum est, qualis Status Germaniæ Ducum sub Carolo M. & Successoribus ex Familia ejus Germaniæ Regibus fuerit, ut de bonis eorumdem rectius fieri possit judicium.

XXIII. Postquam ergo Thassilo, Dux Baviarum, à Carolo M. Francorum Rege Provincia, quam tenebat, exutus, substitutus in ejus locum Comitibus, & Principibus, Germaniam possidentes, ob destructas & desolatas Ecclesias interfecti essent, solus Saxoniarum Dux superfuit, cujus ut & Ducatus Saxoniarum quoque in Historia Caroli M. & posteriorum illius Ludovici Imperatoris & Ludovici Regis Germaniæ inter varias adeo regni hujus divisiones unice fit mentio: Reliqui primi Officiales (Landes-Officer) apud Historicis & in Annalibus Francorum vocantur Comites, Barones. Deficiente autem Stirpe Caroli M. sub Arnolpho Imperatore, Ducatus Lotharingiæ erectus & stabilitus fuit in Filio hujus Imperatoris Zuendebaldo, cui successit Dux Giselbertus. Baviarum sub Ludovico Rege Dux impositus Frater hujus, Arnolphus. Suevia & Franconia sub Arnolpho Imperatore & Prædecessoribus hujus ex Familia Carolina nullum Ducem habuerunt, sed ad Cameram Regiam pertinebant, *seynd der Königlichem Cammer zugehörig gewesen*. Sub Ludovico ultimo ex Familia Caroli M. Comites Werinerus, Bertoldus & Erchingerus, Camerarii Regis (Königliche Cammerer) totam Sueviam administrabant, teste Eckardo Juniore *de Casibus S. Galli Monaster. cap. 1.* his verbis: *Nondum adhuc illo tempore Suevia in Ducatum erat redacta, sed Fisco Regio peculiariter parebat, sicut hodie & Francia. Procurabant ambas Camera, quos sic vocabant, Nuncii. Franciam Werinker, Sueviam autem Bertold & Erchingen Fratres.*

Post-

Postquam autem sententia Regis Conradi & Principum Imperii, Comites Bertoldus & Erchingerus Anno DCCCCXVII. in Comitibus Moguntiae tanquam Fractores Pacis publicae & Majestatis rei capite plexi sunt, Conradus Rex Sueviam in Ducatum crexit, & Sueviae Principum assensu statuebatur Alemannis Dux primus Burekardus, Gentis illius nobilissimus, cui & praedia damnatorum confiscata in beneficium sunt tradita, teste Eckardo *loco citato*: Mortuo vero Ludovico Rege & Imperatore tantis bonis & opibus pollebat Otto Saxoniae Dux, ut omnis Populus Francorum atque Saxonum illi quae siverit Diademata regni imponere, quod ipse tamen recusavit, & ejus Consultu Conradus Francorum Dux unctus est in Regem, penes Ottonem tamen semper & ubique vigente Imperio, teste Wittichindo & Abbate Urspergensis. Sub Conrado igitur Rege hi potentissimi Principes in regno Germaniae fuerunt, Arnolphus in Bajoaria, Burekardus in Suevia, Everhardus Comes in Francia, Dux deinde factus ab Henrico Aucupe, Gisbertus Dux in Lotharingia, Henricus Saxonum & Thuringorum Dux, teste Luitprando.

Habebat quidem Franconia Ducem ante tempora Caroli M. regnante autem Familia hujus, Ducatus ille expiravit, uti alii in Germania & Franconia per Comites regebantur. Statum autem Ducum sub Francorum regno beatus Rhenanus ita describit *lib. 2. Rerum Germanicarum*: *Romanos imitati sunt Franci: Nam illi Provinciarum Rectores, Duces appellabant. Deligebant autem Duces ex nobili Familia &c. nec tantam potestatem habebat Dux, quam hodie videmus, siquidem sepe se tantum Duces militum nominabant, quemadmodum in vetustissimo Diplomate apud Divum Ludegarium Lucernatem scriptum est: Ego Witthardus & Frater meus Rupertus, Dux militum Regis Ludovici. Fuit autem is Rupertus Alemanniae Dux sive Sueviae: Ergo primam dignationem sub Francis in Lotharingia, Arnolphus Bavariae, & Henricus Saxoniae & Thuringiae Duces, observantes pauca regni bona, quae Conradus Rex propterea invalidus possedit, consilia sua ad impetrandam liberam potestatem & acquirendum proprium hereditarium regimen direxerunt, eo successu, quem optarunt, fuitque Henricus ille primus, qui libera potestate regnavit in Saxoniam, & obsequium subditorum Regni in Saxonia tota & Thuringia a Rege & regno ad se traxit, hosque sibi Legibus devinxit, & Ducatum Saxonie sibi tanquam hereditarium subiecit, teste Wittichindo, Alberto Stadenfi ad Annum DCCCCXVII. & Luitprando *lib. 2. c. 6.* Tentavit quidem Conradus*

radus Rex initio regni ad exemplum Antecessorum suorum Germaniæ Regum, Ducum bona & potestatem juxta regni Leges in Ordinem redigere, sed hi armis insurgentes contra Regem, bello Ducatus proprios sibi fecerunt, & ad hæredes transmiserunt, ipsi jam quasi Reges in his degentes. Sic vivo adhuc Ottone, quem modo dixi, Saxoniz Duce, Rerum publ. summa penes Saxones fuit, ut Witichindus scribit, post ejus mortem Conradus Rex Filio ejus Henrico Duci potentiam quidem accidere, tanquam Imperatoriæ autoritati adversam studuit, sed exercitus Saxonicus Cunrado Regi adversabatur, & maluit Duci suo quam huic & regno parere, unde bella inter Cunradum Regem & Henricum Ducem exorta, qui nihil immutari in Ducatu suo passus, ferro hunc in statu suo conservavit. Conradus autem Rex observans, si quilibet Princeps potens ad exemplum Henrici hujus Saxoniz Ducis, regni ditionibus & subditis tanquam propriis suis bonis præesse vellet, regnum Germaniæ ita inter se discordiis & factionibus debilitatum eversum iri, cavendo huic malo omnes inimicitias erga Henricum Ducem deposuit, Regni utilitatem suis privatis rationibus prætulit, & ut simul inhiantes Imperio Italiæ Principes removeret, Henricum Ducem, qui se jam in libertatem asseruit, & regni subditos, tanquam ad se proprietario Jure pertinentes, exiit, & nemini lubens regnum concessit, ipse paulo ante mortem convocatis Regni Principibus, quanquam ex sanguine Imperatoris Arnolphi & Caroli M. alii adhuc superessent, Successorem sibi, tanquam virtute, potentia, & bonis Regno parem, declaravit, & talem post obitum accepit: sicque Regnum Germaniæ & Imperium Romanum quoque deinceps ad Ducum Saxoniz Familiam concessit. vid. Witichindus l. 1. Luitprandus l. 2. c. 7. Dietmarus l. 1. Lehmannus in Chron. Spir. l. 2. c. 47.

XXIV. Sic Regum Regniq; Germaniæ bona paulatim circa finem Familiæ Carolingicæ ad Duces in Germania una cum ipsis Ducatibus transiverunt, nondum autem æque ad Episcopos, vel Pontifices Romanos, in quos liberales quidem fuerunt Francorum Reges & Imperatores, Pippinus, Carolus Magnus, & Ludovicus, sed salvis regni Juribus: Sic Seculo adhuc duodecimo Henricus V. Imperator, & Papa Paschalis II. ita inter se paciscebantur: *Dominus Papa præcipiet Episcopis præsidentibus in die coronationis sue, ut dimitant Regi & Regno, quæ ad regnum pertinebant tempore Calori, Ludovici, Henrici & aliorum Prædecessorum ejus, scripto sub anathematis pena confirmabit autoritate sua vel*

Justi-

Justitia, ne quis eorum vel presentium vel absentium, vel Successores eorum intromittant se, vel invadant eadem Regalia, id est Civitates, Ducatus, Marchias, Comitatus, Monetas, Mercatum, Advocatias, & Curtes, que manifeste regni erant cum pertinentiis suis, militiam & castra regni nec ipsum Regem & regnum super his ulterius inquietabit, & Privilegio sub anathemate confirmabit, nec posteri sui inquietare presument. Paulus Diaconus, Baronius ad Annum MCXI. Qua de re ipse Henricus V. Imperator ita scripsit: Cum per nuncios nostros a Papa Paschali quaereremus, quid de nobis fieret, in quo regnum nostrum constaret, quomodo fere omnia Antecessores nostri Ecclesiis concesserunt & tradiderunt; subjunxit Paschalis: Fratres Ecclesia Decimis & oblationibus suis contenti sint: Rex vero Prædia & Regalia, que a Carolo & Ludovico, Otrone & Henrico Ecclesiis collata sunt, sibi & Successoribus suis recipiat & detineat. Ad hoc cum nostri responderent, nos quidem nolle Ecclesiis violentiam inferre, nec ista subtrahendo tot sacrilegia incurere, fiducialiter promissis, & Sacramento pro eo firmavit Dominica esto mihi, se omnia hæc cum justitia & autoritate Ecclesiis auferre, nobisque & regno cum justitia & autoritate reddere. Dodechin. Append. ad Mar. Scot. sub Anno MCXI. Goldast. Tom. I. Constit. Imp. p. 256. Sane Carolus M. donationes à Patre Pipino Rege factas Ecclesiæ Romanæ non aliter confirmavit, quam Jure, Principatu & Ditione sibi retenta. Sigonius lib. 4. de regno Italia, sive ut alibi dicitur: Salva super ejusdem Ducatus Imperatoria in omnibus Dominatione, & illorum quoad Imperatorem subjectione; Et ex ipsa Ludovici Imperatoris confirmatione constat, quod Ecclesiæ Romanæ tantum reditus & proventus Ducatus Romani donati fuerint, Baronius ad Ann. DCCCLXXXVI. unde Pipinus & Carolus M. manserunt ratione terrarum istarum Advocati Ecclesiæ & Defensores. Nec plus indulserunt Germanorum Cæsarium Tabulæ: Sic enim Henricus II. expeditione in Italiam facta, impetrata Corona Imperiali confirmavit Antecessorum suorum in Imperio Ecclesiæ factas donationes, novisque immunitatibus eandem auxit, salva tamen in omnibus potestate sua, posterorumque suorum, cum facultate constituendi certos Commissarios, qui gravamina subditorum audirent, iisque jus & justitiam administrarent contra illos, qui eos suppressere vellent. Baronius ad Ann. MXIV. Hinc ipsi Status Regni Italiae Friderico Barbarossæ Imperatori & Regi suo plena atque solenni curia adjudicaverunt Marchias,

Comitatus, consulatus, monetas, telonia, fodrum, vectigalia, portus, pedatica, molendina, piscarias, omnemque utilitatem ex decursu fluminum proveniente, nec de terra tantum, verum etiam de propriis suis capitibus census annui redditionem, teste Radevico *lib. 2. c. 5.* De fictitia Constantini M. Imperatoris donatione, Sylvestro Papæ facta, non attinet hic quicquam dicere, quam nec antiqui Romanæ Ecclesiæ Pontifices crediderunt, & falsam, ac utili in Sedem Pontificiam mendacio confictam ipse Baronius *lib. 12. Annal.* totque alii Autores deprehenderunt. vid. allegati à Becmano in *Notit. Dignit. Ill. Diff. 13. c. 1. th. 9.*

XXV. Translato regno Germanico una cum ipso Imperio Romano à Francis ad Saxones, ingens mutatio, quoad bona illius Statumque publicum univ.ersum contigit. Post Henricum enim Ancupem, Ducem Saxonix ac Regem Germanix, alii quoque Duces ac Comites, qui antea Officiales & Magistratus Regum Regniq.ue Germanix fuerunt, ad libertatem ita pervenerunt, ut terras suas, Ducatus & Comitatus ad Reges antea unice pertinentes, vel totos, vel pro parte, Jure proprietatis vel Feudi hæreditarii acceperint, illorumque subditi à Regis vel Imperatoris imm.èd. obsequio liberati, suis mandatis ac legibus parere adstricti fuerint. Rationem hujus reddit Cusanus de *Conc. Cathol. l. 3. c. 27.* *Ut Patres minus avaritiæ studerent, habentes in successione in officio certitudinem, & etiam ut eorum subje.ctorum minus gravarentur per Patrem, quando & ipsi sui posteri præesse deberent. Tamen ut Imperiali Celsitudini nulla incommoda, detractione Dominiorum in futurum crescente, potestate Officiariorum exorirentur, Feudalia introducta sunt Statuta, & de fide servanda strictissima juramenta.* Quali libertate civitates quædam liberalitate Regum & Imperatorum donatæ fuerunt, illæ præsertim, quæ bonis & proventibus ad Regnum antea pertinentibus, alias superarunt, & libertatem suæque jura contra alios vitueri, & Regibus atque regno fidelia servitia præstare poterunt. Hinc Beatus Rhenanus inquit: *Ut quæque plus bonorum quæ ad regnum pertinebant, habuit, ita maturius & facilius ad libertatem pervenit.* Reservabant tamen Reges sibi & Regno quasdam Civitates, latifundia, valles, vicos & pagos, quibus deinde peculiare concesserunt regimen, & magnam partem vectigalium accisiarum, aliorumque reddituum. Ipsi quoque Duces ac Principes, nec non civitates illæ, liberæ jam & immediatæ nullique Duci vel Principi subje.ctoræ, multorum Comitum, Dynastiarum, Baronum & Nobilium ditiones & vicos emtionis titulo acquisiverunt;

verunt; Bonis ac redditibus suis ita auctis, Regni autem imminutis: vid. Münsteri *Cosmogr. ad Annum DCCCCIII. & seqq.* Lehmannus in *Chron. Spir. l. 4. c. 1.* Inter characteres autem civitatum Imperii, describente modo citato Lehmanno *lib. 4. c. 2.* etiam hic fuit, daß der Kayserslichen und Königlichenn Cammer vder Fisco in solchen Städten / aller Bann/ Schoß/ Ungelt/ Zoll/ Accis, Frevel und Bußgelt und andere Gefäll zugestanden/ welche entweder die Herzogen / Grafen oder die Fiscali in den Gerichten im Namen derselben eingenommen / und zur Kayserslichen Cammer geliefert; ubi notandum, quod tempore Imperatorum & Regum Francicorum nulla Imperii civitas libera fuit, sed talis libertas harum civitatum cepit demum post Ottonum Imperatorum tempora: Civitatum autem Imperii quedam erant liberae à Regum & Imperatorum Regnique Officialium Regimine: Quaedam immunes erant ab aliorum Principum & Dominorum Ecclesiasticorum & secularium Jurisdictione & obsequio, & soli regno addictae: Quales civitates exemptae erant à prima qualitate Civitatum Imperii, & ex Civitatibus Regni fiebant Civitates Imperiales Liberae, aus Reichs Städten / Kaysersliche Freye Reichs Städte / quales primae omnium erant Civitates Imperiales ad Rhenum, licet alii aliter hac de re scribant. vid. Lehmannus *l. 2. cap. 3.*

XXVI. Quam vero potestatem in Civitates regni sub Francorum Regibus nomine horum exercebant Duces, Comites & Praefecti Regii, eandem deinceps in has civitates accipiebant Episcopi, tempore Imperatorum Saxonie, uti ex privilegiis Episcoporum constat. Otto I. enim Imperator pene omnibus Cathedralibus Ecclesiis in Germania, Burgundia & Lotharingia, uti in Gallia & Italia quoque constitutis, multas civitates, castra, oppida, villas & multa alia Dominia temporalia & Jurisdictiones donavit, & omnibus illis Ecclesiis propria insignia perpetuo deputavit, Archiepiscopos quoque & Episcopos Ducatibus, Comitibus, Baronibus communiavit, quibus Nobiles & potentes Vasallos subjecit, ut semper essent, ad resistendum etiam forti manu paganis & haereticis in opportuno tempore fortiores, ut scribit Theodoricus de Niem. Sic Otto ille Magnus Brunonem Fratrem suum Anno DCCCCLIII. Archiepiscopum Coloniensem & Ducem Lotharingae constituit; qui Bruno primus Pontificis summi & Ducis Magni officium gessit, ut Witichindus *l. 1.* refert & Wilhelmus, Ottonis I. Imperatoris Filius, Archiepiscopus Moguntinus & Dux Thuringiae ac Hassiae à Patre creatus fuit Anno proximo. Sic ergo Ecclesiasticorum

bonu-

bonorum amplitudo erat maxima tempore Ottonum, præsertim vero Episcoporum, quorum & reverentia summa & Jus in civitatibus fuit semper amplissimum. Episcopis vero Abbates proximi incefferunt teste Sigonio. *l. 7. de regno Italia.* Bona autem Episcoporum erant varia, juxta diversa eorundem privilegia. Sic Otto I. Imperator Episcopo Mindenensi concessit Bannum suum & Monestam, Teloneumque sive Macellum publicum ibi construi, & quicquid ad potestatem Imperatoris pertinere videbatur, eidem Ecclesie donavit. Causas prolixæ hujus liberalitatis Imperatoris in Episcopos reddit more suo Nicolaus Cusanus *lib. 3. de Concord. Cathol. cap. 27.* putans, nihil inde Regno derogatum fuisse, manentibus in ditione hujus & obsequio Episcoporum terris & civitatibus. Otto Episcopus Frisingensis autem in *Prologo lib. 7. Chron.* scribit: *Deum ob hoc regnum imminui voluisse, ut Ecclesiam exaltaret.* Ipse autem Otto hic Episcopus Sacerdotes culpæ per omnia qui regnum suo gladio, quem ex Regum habent gratia, ferire conabantur, confessus, per hoc Regnum valde humiliatum & Imperatores (quos inter ipse Otto I. fuit) ob amorem Sacerdotii evisceratos ac viribus exhaustos, Regnumque suo gladio percussum ac destructum fuisse. Porro accessit his ad culpam, quod præter Jus & fas Episcopi Germaniæ in præliis quoque militarunt una cum Regibus, quod antea sub Francis prohibitum fuit in Conciliis: Et monitosum hoc vocat ipse Baronius *ad Annum Chr. DCCLXXXVIII.* Et de Episcopis conquestum legimus Henricum IV. Imperatorem: *Eccese illi sunt, qui Regni mei divitias habent, & me meosque omnes in paupertate reliquerunt: Quod si illi de medio fuissent ablati, ego cum-figue mei familiares cito possent fieri divites, ut Autor Historiæ belli Saxonici scribit: Quo faciunt etiam verba Cusani lib. 3. cap. 30. de Concord. Cathol. Temporalia Ecclesiarum quid præsumunt Reipublicæ? Quid Imperio? Quid subditis? Certe parum aut nihil. De temporalibus omnis cura, de spiritualibus nulla. Illud temporælis Domini Ecclesiasticorum Regimen multum Reipublicæ & subiectis obest: Curia Romana attrahit quicquid pingue est, (ex Investitura) & id quod Imperium comulit pro DEI cultu & bono publico sanctissime ordinatum, avaritia & cupiditate exorta palleatis rationibus, & novis adinventionibus rotaliter pervertitur, & Imperiale efficitur Papale, & Spirituale temporale.* Hinc postea ob has rationes Reges ac Imperatores sequentes Tertiarum ac Civitatum Regimen iterum ad se traxerunt priscum in morem, accessis E-

pisco-

bischorum opibus ac bonis. vid. Sigonius *de regno Ital. Lib. 10. sub Henrico IV. Imperatore.* Lehmannus *cit. l. 4. c. 3.* Et sic Duces redierunt iterum ad regimen Civitatum Regni; inque his etiam Comites & Praefecti, qui alienata Regni bona revocarunt, & reditus Camerae Regio Fisco iterum intulerunt, qui rationem sui Ministerii Arario publico reddere tenebantur: Ipse deinde Henricus IV. Imperator coronari aliter à Paschali Pontifice romano noluit, quam si ipse Papa & Principes Ecclesiastici Regalia & Civile in Terris & Civitatibus Imperii Regimen à se abdicarent: A quo tempore Privilegia majora civitatibus Imperii concessa, illisque praestationes nonnullae proventuum Regno debitae remissae sunt, ut fortius Imperatores belli tempore juvare possent, praesertim civitates ad Rhenum, in quibus maxima vis Regni noscebatur, teste Ottone Frisingensi *in vita Friderici I. Imperatoris l. 1. cap. 12.* Et ille ipse Henricus IV. Imp. quoque Ducum, Comitum & Praefectorum munera in civitatibus Imperii abrogavit, hisque concessit Jura, reditus ac proventus, quibus praefecti illi Regum & Imperatorum in Civitatibus his antea gaudebant: vid. Lehmannus *l. c. lib. 4. c. 3.* ubi sequentia verba huc pertinent: Den Freyen Reichs Städten ist diese Fruchtbarkeit und Freyheit mitgetheilt / das alle Gefäll / als Ungelt / Accis / Straffen / Schoß / Frevel / Bann / Pfennig / Schatzung / erledigte Güter und dergleichen / so der König oder Kyserlichen Cammer zugestanden / denselben durch Käyser und Königliche Milde mit Rath der Fürsten des Reichs zu der Städte Aufnehmung / Wolsfarth / und Gedeihen zugeeignet und übergeben / nicht weniger als die Chur / Fürsten / Fürsten / Grafen und Herren des Reichs solche Regalia, und Käyser- und Königl. Einkommen und Gesfall durch derselben concession und übergab umb dieselbe Zeit empfangen / innhaben / genießen und besitzen / und solches alles ohne einigen der Käyser oder Könige Vorbehalt / so vollkommenlich / das die Freye Reichs Städte gleich denen höheren Ständen nicht die geringste Leistung von Gelt und Diensten zu thun schuldig und verpflichtet / ohne was sie aus freyem Willen leisten und prastiren wollen / und was sie zu des Reichs Wolsfarth und Nutzen der Kyserl. Majestät zu Ehren und Dienst willkuhlich zu thun und zu erweisen auff sich nehmen und versprechen / und inmassen die höhere Stand nach der Größe und Reichthum obberuheter und anderer Gefäll von ihren Landen zu der Käyser und des Reichs Diensten Contribution und Steuern ange-

D

schla

geschlagen / und zu Zeit des Nothfalls auff beschehene Bewilligung sol-
che zu erstatten verbunden seynd : Also und gleicher gestalten seynd die
Frei und Reichs Städt von wegen ihrer Städt Gefällen und Ein-
kommen / so sie aus Käyserl. und des Reichs milden Übergaben und
Befreyungen besitzen und erheben / theils mächtiger Fürsten / theils
der fürnehmen Graffen und andern Ständen gleich / oder auch dar-
über in des Reichs Matricul belegt und angeschlagen / davon die Käy-
ser jederzeit getreue freywillige und erspriessliche Hüfft und Beystand
empfundnen. Bey dieser Eigenschafft ist auch der Zöll Meldung gesche-
hen / davon die Käyser und Könige die Zöll zu Wasser ihrem Eisco
und Cammer Gefällen zu Erhaltung des Käyserl. Hoffes und dessel-
ben Reputation vorbehalten / und solche bis auff Käyser Carolum IV.
gehabt / bisweilen solche den Städten umb gewisse Summa Gelds in
Beständnis gegeben und verliehen : Aber die Zöll zu Land/Chur/Für-
sten/Fürsten/Graffen/Herren und Städten allenthalben überlassen.
Harum civitatum Imperii quaedam, quamvis Principum aliorumque Do-
minorum subjectione exemptæ fuerunt, certam tamen pecuniæ summam,
vel aliud quid ex obligatione solverunt, certo ac definito censu Imperii
Autoritatem agnoscentes, in reliquis omnibus suis Legibus viventes, uti
Guicciardinus *l. 4.* scribit, quod non faciunt illæ, quæ dicuntur Liberae Im-
perii Civitates, die Freye Käyserl. Reichs Städt / quæ ad nullas ejus-
modi præstationes obligantur, nisi quas libera voluntate suscipiunt, inter
quas & illas, quæ dicuntur simpliciter Reichs Städt / nonnulli differen-
tiam quandam statuunt, quæ tamen exigua est, vid. Lehmannus *l. c. cap. 5.*
Et de his civitatibus verum est, quod Alciatus *Ictus* scribit, quod Tribu-
tis se atteri, violentia urgeri, tyrannide opprimi non patiantur. Plurimum
autem Imperii opibus & potentia post mortem Friderici II. Imperatoris
in fatali illo Interregno etiam in eo decessit, quod ab Anno MCCLV.
usque ad Ann. MCCCC. tot Imperii civitates in Italia & Germania à regno
avulsæ fuerint, unde Maximilianus I. Imperator Anno MCCCCXCV.
in Comitibus Wormatiensibus dixit : Das Römische Reich seye ietziger
Zeit ein grosse Last / und falle davon kleine Beth. Et Caroli V. Impe-
ratoris Minister Granvellanus Philippo Hassiæ Landgravi in faciem di-
xit : Cæsarem ad conservationem Status sui non habere Nucis avellanæ
pretium ab Imperio, uti refert Sleidanus sub Anno MDXLV. cui tamen
contradictum fuit.

XXVII. Strenuus autem exactor bonorum Regni fuit Fridericus I. Imperator, qui ista Episcopis & Clericis adempta, una cum ditionibus tradidit Filio Philippo in Feudum; Idem quoque laudatissimus Imperator Regni Regalia non solum per Germaniam, sed & Italiam, quæ longo jam tempore seu temeritate pervadentium, seu neglectu Regum, Imperio deperierant, in plena & solenni Curia Roncaliæ, præsentibus Principibus, Comitibus & Civitatibus Imperii, & adhibitis quoque quatuor celeberrimis JCTis Bulgaro, Martino, Jacobo, & Hugone asseruit, in quibus Comitibus Status Regni adjudicarunt Friderico I. Imperatori per Italiam quoque Ducatus, Marchias, Comitatus, Consulatus, monetas, telonia, fodrum, vectigalia, portas, pedatica, molendina, piscarias, pontes, omnemque utilitatem ex decursu fluminum provenientem, nec de terra tantum, verum etiam de propriis suis capitibus census annui redditionem, quæ omnia, quamdiu Imperator præsens in Italia fuit, Camera Regiæ illata fuerunt, unde Rex militiam suam eo facilius sustentavit. Quicumque autem donatione Regum aliquid horum se possidere Instrumentis legitimis edocere poterat, is Imperiali beneficio & Regni nomine id ipsum perpetuo retinebat, teste Radevico *lib. 2. cap. 5.* Si quis autem justum titulum probare non potuit, tunc ista bona ad Regem & Regnum recidebant. Et hic fuit mos antiquus, ex quo Imperium Romanum ad Francos derivatum est, ut quotiescunque Reges Italiam ingredi destinaverunt, ea quæ ad Fiscum Regalem spectant, quæ ab accolis Fodrum dicuntur exquirentur, ut Otto Frisingensis *lib. 2. c. 13.* refert. Camera autem Regni tempore adhuc Friderici Imperatoris insignes redditus cepit ex Ecclesiis & Collegiis sacris hinc inde per Germaniam: Sola enim Ecclesia Laurishamensis centum marcas Regiæ Camera singulis annis jure antiquo intulit, quod servitium cum amplius sine maxima sui destructione præstare haud possent, tres Abbatæ hujus Curiæ, videlicet Oppenheim, Wibelingen, & Gingen Regiæ Potestati in Concambium tradebantur, uti constat ex Chronico Laurishamensi: Et tale quid Ecclesia Urspergensis quoque præstitit, teste Abbate illius in Chronico. Ex his autem bonis Reges & Imperatores quædam Nobilibus in Feudum concesserunt, ut ipsi Cæsari & Regno eo melius servitia militaria exhibere possent, vid. Lehmannus in *Chron. Spir. l. 5. c. 67.* Contradixit his quidem Urbanus IV. Papa, asserens, injustum esse Laicam Personam decimas possidere, quas manifeste Dominus his, qui altari deserviunt, deputaverit, quod quidem primitus ita factum, post-

postquam autem tempore Christianitatis ab adversariis infestarentur Ecclesie, easdem decimas præpotentes & nobiles Viri ab Ecclesiis in beneficio stabili ideo acceperunt, ut ipsi Defensores Ecclesiarum fierent, quæ per se obtinere non valerent, uti Fridericus I. Imperator in Comitibus regni Gelnhusæ Anno MCLXXXIV. statuit, in quibus etiam ipse advocatiam in prædiis seu hominibus Ecclesiarum, quam ex longa antiquitate usus in consuetudinem vertit, vindicavit; sed & mortuo Episcopo, etiam in Italia omnia ipsius bona mobilia & reditus anni, intra quem obiit, ad Cameram Regni pertinebant; De quo conquerebatur quidem Urbanus IV. Papa apud Arnoldum l. 3. c. 16. *Quod Episcoporum exuvias injuste accipiat Imperator, quæ dum ipsis mortuis de Ecclesiis rapiantur, Ecclesie, quasi corrosæ & exspoliatæ ab Episcopis subintrantibus inveniantur, ita ut ex necessitate quadam raptiores injusti inveniantur, dum ablatis stipendiis, quæ confiscata fuerint de novo resarcire cogantur.* Sed Imperator Henricus VI. pro investitura Episcoporum, quæ antea fuit penes Imperatores, minimam hanc, ut vocavit, Juris Regii scintillam, quam invenit, nequaquam mutari permisit, & Urbano Papæ generose respondit, ut refert idem Arnoldus l. c. Quid deinceps Otto IV. Imperator circa hoc Jus egerit, vide apud Lehmannum l. 5. c. 75. Quantum autem bonorum & terrarum Pontifices Romani Regno Germaniæ eripuerint in Italia & Germaniâ, aliunde satis constat; inter quæ recensendus quoque Principatus Marchionissæ Mathildis, post mortem hujus Imperatori debitus, sed quem Hadrianus IV. Papa à Friderico I. Imperatore tanquam Patrimonium Petri petiit, quo continentur possessiones & Tributa Ferrariæ, Massæ, Ficoloræ, totius terræ Comitissæ Mathildis, totiusque terræ, quæ ab Aquapendente est usque Romam, Ducatus Spoletani, Insularum Sardinia, Corsicæ, quæ omnia à Mathilde Imperio tradita fuerunt, non Sedi, ut vocant, Apoffolicæ: nec contrarium Romani Pontifices hæcenus probare potuerunt, quicquid de testamento Mathildis dicant: vid. de hac controversia Conringius de *Fimbriis Imperii cap. 10.* & Lehmannus *loc. cit. l. 5. c. 67.*

XXVIII. Miserrimus autem fuit Imperii Status, quoad Jura & bona illius sub fatali Interregno tempore Friderici II. Imperatoris, quo Aquila Romana explumata, & cum infelici Imperio ita agebatur, ut cum avaritiæ nihil satis sit, qui tunc adspirarunt ad Regnum, promte promiserint de non suo, ut cumulum rerum & fastigium assequerentur, uti Cranzius in *Saxonia sua* scribit: Quisque occupavit quantum potuit, per vim bona

bona Imperii alienabantur & oppignorabantur pro lubitu, quo pertinent
verba Julii Pflug / Episcopi Naumburgensis de *Statu Germaniae*: Quo
tempore Magistratus, Principesque Nationis nostrae presidio Principis sui
nudati erant, nec habebant, à quo defenderentur, opes ipsi suas, quibuscun-
que rebus possent, firmarunt. Et multa eorum, quae antea Imperatorum
fuerant propria, ad se transfulerunt, ut, cum quisque civitate ac ditione sua
& regenda & tuenda munus Imperatoris obiret, ipse ejus nervis & quasi
viribus niteretur, ac cum Magistratus Principesque nostri illa usurpas-
sent aliquandiu, nec sine vi ab eorum possessione dimoveri possent, maluit
Rudolphus de jure suo decedere, quam offendere voluntates eorum, quo-
rum opera & domi & militia utiliter uti posset: Nec suspicatus fuit unquam
fore, ut qui ex ipso quasi patrimonio Imperii crevissent, non obtemperaturi
essent sibi, posterisque suis ultro, nec Reipubl. gratis animis adjuturi. Et
quanquam Princeps hic statuebat, se Imperium beneficiis multo facilius
quam vi atque armis tenere posse, decessit tamen non parum de publicis Im-
perii ejusdem facultatibus atque emolumentis. Quin ab eo tempore indies
magis ac magis extenuata fuerunt jura atque vectigalia Imperatorum no-
strorum, ut post Carolum IV. ex publico nostro & vectigalibus Imperii non
modo non nervos bellorum, sed ne pacis quidem subsidia amplius Impera-
tores nostri habuerint. Debilitavit quidem ratio hac potestatem, quam
penes esse debebat Summa rerum nostrarum, atque ita convulsit, ut, quibus
Principibus populisque Germaniae imperare oportebat Caesarem, eorum ipse
nutum inveni quodammodo cogere; cum praesertim ei non amplius li-
ceret pecuniam atque militem, sine quibus nihil rerum magnarum bene geri
potest, populis Germaniae nostrae imperare, nisi Principum atque Ordinum
consensus publicus accederet. Et quae sequuntur apud eundem: Princi-
pio constat Imperatorem nostrum à publico Reip. nostrae non habere, unde
ipse ac Familia ejus commode vivere possit: abundare autem singularum
regionum nostrarum Principes atque Magistratus, ad eosque tantum hono-
rum ac fortunarum fluere, ut non solum commode, sed etiam laute & cum
quodam splendore vivere queant. Quod quale sit, & quantum de Impe-
rator existimatione atque auctoritate detrahat, non facile dixerim: Cer-
te alterutrum horum usu venire necesse est, ut aut Imperator ab iis, qui in
potestate ipsius esse debent, contemnatur, ut nunc tempora sunt, & mores,
aut damna haec Imperii, patrimonio suo, si quod habet uberius quoquo modo
sarciat, Quorum alterum non potest non nocere Reipubl., alterum vero

eidem tanto minus commodum est, quanto diligentius ea, unde multum emolumentorum ad nos redit, quam tenuia, si qua habemus, curare sole-
mus. Quare, ut Imperator noster à publico nostro tantum utilitatis atque emolumentorum capere possit, quantum oportet, si suaderem Principibus Magistratibusque ejusdem nostrae Reipublicae, ut quae vetigalia publica Imperii ad se transferunt Majores ipsorum, ea restituerent, atque ita censum Principis sui ad communem omnium utilitatem auferent, non esset profecto, cur quisquam consilium hoc meum reprehendere deberet. Etenim si Longobardorum Principes, cum primum Regnum suum constituerent, de suo quod publici juris nullo tempore fuerat, in publicum tantum contulerunt, ut Rex eorum Censum honestum habere possit; quanto aequius esset, ut nos Imperatori nostro redderemus, quae Majores ejus aliquando habuerunt? Sed quia verisimile non est, Principes Magistratusque nostros à jure inveterato sponte sua decessuros esse & passuros, ut res tanti emolumenti à se auferantur, ne detur causa motibus periculosis: satius esse censo institui vetigalia nova ad utilitatem Imperatoris nostri, quam vetera restituui; cum praesertim populis non aequè grave fuerit pendere vetigal novum, quam Principibus atque Magistratibus sua, quae multum utilitatis afferunt, vetigalia amittere. Ac mihi videtur quidem, populis atque adeo cuncta Germaniae vetigal illud eo minus molestum futurum esse, quo singulorum ratio- nes publicis commodis ita contineri videntur, ut quando Imperator noster plus poterit, tanto singuli Reipublicae nostrae Cives & quietius vivere, & à bonis ejusdem facilius crescere queant.

XXIX. De cætero Rudolphus Habsburgicus Imperator cum fasces Regni Germani teneret, Marchionem de B. quidem & alios quant- plures Nobiles in Suevia, Franconia, Alsatia, nec non aliarum Provin- ciarum, qui possessiones Regni violenter sibi occupaverant, & Civitates diversarum Regionum subjugaverant, titulo censuali humiliavit & devic- eit, alibi tamen in Italia à Bononiensibus, Florentinis, Genuensibus, Lu- censibusque pro Libertate, sed in gravem Romani Imperii jacturam, gran- dem congestit pecuniam, uti Trithemius in *Chronico Hirsaugiensi* ad An- num MCCLXXXVI. notat, Imperio tamen, non obstanto liberalitate hac, an dicam avaritia, ut ab aliis vocatur, Jus suum salvum in has Civitates permanfit, cui illud tuetur *Conringius de Finibus Imperii, c. 23.*

XXX. Successor Rudolphi Albertus I. Auftriacus Imperator, observans in minuta per Interregnum Imperii bona, & avulsa vectigalia, quibus Regiæ Dignitati tuendæ multum decessit, mandavit ipse in Comitibus Noribergensibus Archi-Episcopo Moguntino & Colonienfi, cæterisque accipientibus telonium super Rhenum, ne incurrant indignationem Regiæ Majestatis, sed Episcopi telonia hæc, quæ longo tempore ab Antecessoribus acceperant, & Reges minime turbaverant, noluerunt voluntarie resignare. Quod Rex haud bene significavit Papæ, qui Episcopos per telonium injustas exactiones facientes, & totam terram graviter perturbantes, corrigere tardavit. Hinc Rex illos diffidavit, & in Moguntia coram quibusdam Principibus super futuris gravaminibus appellavit, teste *Chronico Colmarienti parte altera sub fin.* Principes autem illi contra Albertum conspiraverunt, & Rudolphum pro Judice elegerunt, asserentes, ad Comitem Palatinum pertinere, quod sit officium Palatinæ Dignitatis ex quadam consuetudine de causis cognoscere, quæ ipsi Regi movebantur, ut Rebdorffius in *Annalibus* scripsit, vid. Lehmannus *l. c. lib. 7. c. 3.*

XXXI. Postea Ludovicus Baviaræ Dux, factus Imperator, toto tempore Regni sui circa sua propria ministrabat expensas: Civitates vero & Terræ Imperii in paucis ei providebant expensis. Et pro majore parte in Terra sua moram ipse traxit, quod à paucis suis Antecessoribus est factum, uti observat Rebdorffius. Tunc autem Joannes XXII. Papa cum videret Imperium discordia dilabi, putavit occasionem se habere, suos juvandi & provehendi ex Imperii bonis: Quare quæcunque potuit sibi vindicare de Imperio per Italiam, fecit, deditque exemplum aliis idem faciendi: Erant tamen in Latio Gibellini multi, qui scedere se conjunxerunt, fortiterque resisterunt adversariis, ut notat Mutius *Rerum Germ. l. 24.* sed & ipse Ludovicus Imperator strenue se his opposuit; & in Comitibus Francofurtensibus inter alia Anno MCCCXXXVIII, nullos declaravit Processus Joannis Papæ, & quod Papa non possit contra Imperatorem talia attentare, cum Jurisdictiones sint distinctæ: vid. Albertus de Rosate in *l. 3. Cod. de quadrienn. prescript. M.* Albertus & Hieronymus Balbus in *libro de Coronatione Caroli V. Imp. p. 65.* Cumque Benedictus XII. Papa quoque à Ludovico Imperatore prætenderet, ut ille se ac Filios suos ac bona & statum suum in manus & voluntatem Papæ poneret, Imperator omnesque Principes, Civitates & Oppida Alemanniæ huic resisterunt in Comitibus Francofurtensibus Anno MCCCXLIV. quibus satis probatum fuit, Papæ

Juris

Juris in Imperatorem & Imperium nihil esse. vid. M. Albertus, & Mutius
loc. cit. Lchmannus Chron. Spir. l. 7. c. 17. 18.

XXXII. Pessime autem cum Imperii bonis actum fuit à Carolo IV. Imperatore, ut propterea Cæsar Maximilianus I. dixerit, pestilentiorum pestem nunquam alias contigisse Germaniæ; Spigelus *lib. 5. in Guntherum*. Ipse enim augendo Regno Bohemiæ & Patrimonio suo, bona Imperii aliis vendidit, donavit, oppignoravit, & callide dilapidavit. Nam cum Principes Electores in Electionem illius ab initio nolent consentire, ipse his magnas libertates, vectigalia & alia Regni bona liberaliter concessit, unde commercia per Imperium valde onerata fuerunt, de quibus vid. M. Albertus & Münsterus. Præterea ipse etiam in Italia Ducatus & Jura Clementi VI. Papæ contulit, Vicariatum Lombardiæ, Ducatumque Mediolanensem Sfortiis ære vendidit, Veronam, Paduam, Vicentiam cum earum Marchiis, quæ & juris & proprietatis Imperii fuerunt, per Venetos occupatas amisit: Ludovico Andegavensi, Caroli Francorum Regis Germano, suisque hæredibus pro uno solenni praudio, sibi apud Villam novam prope Avenionem præparato, Regnum Arelatense ab Imperio dismembrando sive separando concessisse vulgo dicitur: de quibus vid. Scriptores Itali, Petrarca, Theodoricus à Niem, Cuspinianus, Conringius *de finibus Imperii*, & alii *de Rebus Bohemicis*. Cumque Anno MCCCLXXVII. Vitricus hic Imperii Filium Wenceslaum ignavum plane & indignum Imperio commendasset, singulis Principibus Electoribus centum mille aureos promisit, quos cum solvere non posset, vectigalia & alios Imperii redditus his oppignoravit, quos cum nexu pignoris liberare nequiret, maximum hoc modo damnum Imperio dedit: Sedecim juxta Civitates Imperii immediatas, Boppartum quoque & Vesaliam Electori Trevirensi, Râyserslo lauern / Dppenheim / Odernheim & Jengelheim Electori Palatino hypothecis devinciens. *Et sic episceratum est Imperium, deplumata Aquila, ut in reliquum ceteris animantibus sit comparatus: Quid enim potest sine pennis?* inquit Cardinalis Cusanus *de Concord. Cathol. lib. 3. c. 30. & Cranzius l. 10. Chron. Saxon. c. 3.* ubi addit: *Aliquando melius actum esset cum Imperio, si neque Pater, neque Filius in eo fuissent. Nam Pater largitionibus, ut Filium extolleret, filius ignavis dissimulationibus Imperium attriverunt, inque eam, quæ nunc cernitur, tenuitatem adduxere.*

XXXIII. Secutis temporibus Fridericus III. Imperator optimus fru-
ga-

galis fuit, neque sua profudit, neque aliena invasit, contra faciente Maximiliano filio, ut Gerardus de Roo de utroque Judicat in *Histor. Austriae* l. 9. De Friderico tamen Cranzius lib. ii. *Saxonie* cap. 33. scribit: Fridericus paratus erat & redibat per Italiam, nulli formidandus: Videre ille potuit aequis oculis, quod priores non poterant, de visceribus Imperii alios incrassatos. Quoties apud illum fieret rerum comptoratio, quod haec & illa fierent, haec & illa timerentur, fertur respondisse: nec dum esse tempus illa emendandi; nec tamen illo vivente tempus hoc impletum est, nescitur quando implendum. Jam res eo vergunt, ut Alemannia, quae pridem amisit civitatem, omnem deinde perdat Imperii honorem, rebus inclinantibus ad Gallos. Idemque cap. 30. Laus egregia Friderici. Pacem Ecclesiae reddidisse, sed aliquanto major, si hoc adiecisset operi suo, ut auro Provinciae non emingantur, vel ut ipse Pater Patrum ex auro, quod ex Annatis corradi Christianissimum tuaretur, non suos Nepotes glorificaret: Haec qualicumque oculo tum Rex, ut per omnem aetatem reliqua Imperii detrimenta, dissimulabat. Conquirebantur etiam Principes Electores & Status Imperii in Comitibus ad Confluentiam Rheni & Mosae Anno MCCCCXCI, quod Imperator Fridericus Imperium multis collectis contra morem antiquum oneret, & novum Tributum indixerit in aere, cum antea Imperium Auxilium Imperatori praestiterit in milite. vid. Lehmannus in *Chron. Spir.* l. 7. c. 121.

XXXV. Sic ergo successive reditus Imperii, ad tuendum Imperii Decus destinati, qui tempore Friderici I. Imperatoris, ut ex Schneidewino tit. *Inst. de hered. ab intest. rubr. de Success. Fisci* n. r. refert Klock. de *Arar. lib. 1. c. 4. n. 54.* ex Germania & Italia sexaginta tonnas auri adhuc confecerunt, in tantum decreverunt, ut hodie fere nulli amplius sint, praeter exiguum illud, quod nonnullae Imperii Civitates etiamnum nomine der Städte Steur Imperatori pendunt. Olim fere omnes & singulae Civitates Imperii quorannis non levem pecuniae summam loco tributi in recognitionem immediatae subjectionis Imperatori solvere obstratae fuerunt, sed hoc ipsum Caesari pendit solitum tributi genus, quod venit nomine des Reichs Schillinge / der Reichs Steur der Städte, deinde Imperatores quibusdam Civitatibus ex singulari gratia & benignitate, aliis propter insignia benemerita, aliis pro certo persoluto pretio, vel in totum, vel pro parte remiserunt, aliae aliis titulis se ab ejus praestatione liberarunt, sicut partim venditione, partim oppignoratione, partim donatione, partim alia distractionis specie de-

E

perdi-

perditum est, vel in aliorum manus pervenit, ut videre est apud Knip-
schild *de Jurib. Civit. Imp. lib. 2. cap. 17. n. 22. seqq.* Limn. *ad Capit. Carol.*
V. art. 23. pag. 252. seq. Hinc summa, quæ à Civitatibus Imperialibus ho-
diernum illi oneri adhuc obnoxii perfolvitur, temporis successu adeo
decrevit & imminuta est, ut hodie vix ad viginti millia florenorum
ascendat. Et cavent easpropter Capitulationes Cæsareæ: Nachdem das
Heil. Röm. Reich fast höchlich in Abnehmen und Ringernung gekom-
men / so sollen und wollen wir neben andern die Reichs. Steuer der
Städte und andere Gefälle / so in sonderser Personen Hand gemacht
und verschrieben / wiederum zum Reich ziehen / auch eine gewisse de-
signation, in wessen Händen dieselben jeztiger Zeit seynd / inner 6. Mo-
nathen den nächsten nach würcklicher Antrittung Unserer Käyserl. Re-
gierung zur Mainischen Chur. Fürstl. Cansley einschicken / und nicht
gestatten / daß solches dem Reich und gemeinen Nutzen / wider Recht
und alle Billigkeit entzogen werde; es wäre dann / daß solches mit
rechtmäßiger Collegial-Bewilligung aller 7. Chur. Fürsten geschee-
hen wäre. *vid. Capit. Carol. V. art. 23. Ferd. I. a. 22. Maxim. II. a. 25.*
Rud. II. a. 24. Ferd. II. a. 27. Ferd. III. a. 31. Ferd. IV. a. 29. Leop. a. 29. Jo-
seph. a. 28. Notandum vero Civitates Imp. has collectas præter omnia
alia Imperii onera ordinaria & extraordinaria præstare teneri, & hoc
unum Civitates Imperiales in duriores causam obligat, quam cæte-
ros Imperii Status, qui consimili onere haud gravati sunt. Coguntur
igitur Imperatores hodierni proprio succo vivere, nullos pene reditus
ex Imperio amplius percipiente, quibus Imperatoriam sustineant di-
gnitatem, tueantur Majestatem, Imperii ferant onera, cum nullum
sit commune Imperii ararium, nullus miles publicus, sed quilibet Or-
dinum suis viris, suarumque ditionum redditibus gaudeat, proque ar-
bitrio utatur, fruatur, collato in publicum nonnisi exiguo quopiam,
idque post ambitiosas demum in Comitibus Imperii sollicitationes, cum
vel tandem nimirum Status Imperii, ingruente bello, vel alia eaque extre-
ma Reipubl. necessitate imminente, in summo periculo, ut plurimum non
sine ingentibus difficultatibus, aliquot menses Romanos conferendos an-
nuunt, (etliche Röm. Monath einwilligen) seu collectas quasdam Im-
periales, vel in pecunia vel in milite præstandas in se recipiunt. De quo
apud Fridericum II. Palatinum non sine causa conquestus est Maximilia-
nus I. Imp. iniquiens, *Domum Austriacam consideratione Imperii, ex quo*
nihil

nihil tamen trahat, tot millionibus debitorum se onerasse, referente Huberto Leod. in vita Friderici I. Electoris Palatini. add. Limn. ad Capitular. Carol. V. Imp. art. 9. verb. Das jenige so davon kommen. n. 19. seqq. pag. 169. seq. & art. 23. Ea proinde nunc est Imperii Romano-Germanici conditio, ut requirat Imperatorem potentem ac divitem, qui ex propriis Regnis & ditionibus Imperialis dignitatis splendorem, & tanto fastigio necessarium pompam sustinere valeat; & inde factum quoque est, ut Serenissimæ Domus Austriacæ, ex qua jam XVI. & ab Alberti II. tempore sine interrupta serie XIII. tam literarum triumphis, quam militaribus victoriis inclutos Imperatores & Reges Romanorum Augustos numeramus, præ aliis semper in Electione habita fuerit ratio, atque ex Inclyta hac Familia tot Heroes per tria nunc fere secula continua serie Germaniæ & S. Rom. Imperii Sceptris ad moti sunt, per liberrima Electorum vota & suffragia, qui juxta excelsas animi Virtutes gloriose hujus Gentis magnitudinem & eminentiam, insignia in Remp. merita, potentiam, tot hereditariorum Regnorum, Provinciarum & ditionum possessionem, & inde obvientem redditum, dignitati tantæ sustinendæ sufficientium copiam, quæ vix ulli alii Familiæ Illustri in Imperio suppetat, prudenter respexerunt ac considerarunt.

XXXV. Cogitatum ac consultatum aliquoties fuit de salutaribus, quibus publicæ huic egestati & necessitati Imperii subveniri posset, remediis, & varia eorum à diversis sunt proposita. Putarunt quidem, Status privilegiatos sponte singulis annis Imperatori aliquid conferre debere: Alii rati sunt, urgendam restitutionem vectigalium publicorum, quæ quondam Principe occuparunt. Sicut in Gallia aliquoties ejusmodi immensas donationes Regias à Curia Parisiensi revocatas & abolitas ex Bodino, Connano & aliis tradit Befoldus de *Ærar. publ. c. 2. n. 4.* & à Rege Sueciæ modo anno 1690. omnia à Prædecessoribus in Ducatu Pomeraniæ, Principatu Verdensi, quocunque titulo in præjudicium Status publici alienata bona, ex prætensa inharente qualitate domaniali, ob quam inalienabilia & impræscriptibilia, revocata esse (juste ac injuste aliis discutiendum relinquimus) constat ex Gryphe in integrum restituto ope Leonis. Ast hoc consilium displicuit Julio Pflugio *libr. singul. de Republ. German.* quia vectigalia benignitate Imperatorum concessa & virtute præstantissimorum Heroum promerita, plurimumque lustrorum decursu quiete possessa sunt, ideoque eadem parum juste possessoribus

aufferi, & Imperio rursus vindicari ipsi videntur, præsertim cum id viz sine motibus & turbis fieri posset. Ac licet Hippol. à Lapide *de Ratione Status part. 3. c. 3. sect. 2.* Electores ratione teloniorum, ipsis à Carolo IV. oppignoratorum, cum centena millia aureorum singulis pro electo filio Wenceslao promissa exsolvere haud posset, pro malæ fidei possessoribus habeat, qui jure meritoque ea Imperio restituere debeant: Attamen Statibus Imperii oppignorationes Imperiales, tam per Capitulationes Cæsareas (vid. *Capitul. Carol. V. art. 4. Ferd. I. Max. II. Rudolph. II. art. 4. Matth. Ferd. II. III. IV. Leop. Joseph. art. 3.*) quam Instr. Pac. Westph. art. 5. §. 25. opotose confirmatas esse constat: non igitur spes est, ipsos restitutos tamdiu Legum publicarum autoritate possessum opimum ejusmodi bolum. Hinc alii nova Imperatori vestigalia constituenda esse existimarunt: Alii ex bonis Ecclesiasticis Imperatori aliquid concedendum censuerunt. Et sane Conring. *in notis ad Lampad. p. 3. c. 6. in append. p. 247.* non abs re fore arbitratur, si bona Ordinis Teuton. ac Johannit. quæ passim per Germaniam sint amplissima, ac (ut ipsius Conringii formalia habent,) *non nisi exigua sui parte in aliquem militiæ, cui destinata, usum impendi solent, sed pleraque ab otiosis, sepe etiam ab ignavis fæde consumuntur,* ipsi Imperatori addicerentur, ut in Hispania, quæ hic pro eximio exemplo esse possit, factum, ubi, cum Regiæ opes non responderent Regiæ Dignitati, Magistri autem trium corum, qui ibi sunt, militarium Ordinum iis abundarent, Ferdinandum Catholicum ad tuendum Regni decus Magisteria illa sibi suæque posteritati vindicasse dicit. Quod factum tanquam minus æquum improbat quidem Mariana *lib. 26. Hist. c. 5.* sed non esse, ipse judicat, quare nostros homines moveat Mariana sententia, præsertim in tanta Imperii, quod Cæsarem quidem attinet, publica egestate, quæ tamen omnino, quam fieri possit commodissime, corrigenda sit. Rex namque egens re ditibus, magna est calamitas. Gualter *in Chronol. Ecclesiastico-Polit. sub ann. 478.* Optima vero & innocentissima via Reip. prospiciendi, restaurandique nonnihil vires Imperii visa fuit, Cæsarem in Capitulatione sua adstringere de non conferendis iterum Feudis Imperio apertis, sed iisdem in usum illius reservandis. Cui convenienter in Caroli V. Imp. & omnium Successorum ejus ad Ferdinandum IV. usque Capitulationibus articulus eo pertinentis ita simpliciter conceptus: *Wann auch Lehen dem Reich und Uns bey Zeiten Unserer Regierung eröffinet, und lediglich heimfallen werden, so etwas*

etwas merkliches ertragen / als Fürstenthumb / Graffschafften / Herrschafften / Stadt / und dergleichen / die sollen und wollen Wir fernere niemand verlehnen / sondern zu Unterhaltung des Reichs / Unser und anderer nachkommender König und Käyser behalten / einziehen und incorporiren / bis so lang dasselbe Reich wider zu Wesen und Aufnehmung kommt etc. Sed in Capitul. Ferdin. IV. Leopoldi art. 30. & Regis Rom. Josephi, art. 29. Verba posteriora jam ita habent: Die sollen und wollen wir ohne Vorwissen der Sieben Chur Fürsten niemand leihen etc. per quæ igitur jam amplior, liberiorque disponendi potestas Imperatoribus iterum data est circa Feuda majora, Imperio aperta, quam ex prioribus Capit, nis competebat. Cum enim in anterioribus Capitulat, Imperator pure fidem dederit, se feuda ad Imperium redeuntia aliis non collaturum, sed Imperio reservaturum esse, ut Dignitatis Imperialis, & quos hæc postulat, sumptuum Reipubl. causa faciendorum subsidium sint, eaque ratione paulatim Imperium ad pristinas vires atque potentiam, citra injuriam eorum, qui nunc plurimam patrimonii ejus partem quocunque jure in manu habent, emergere queat; jam hæc noviores tres Capitulationes non erude interdicunt potestati, sed eam indulgent & laxant, cum restrictione tamen ad requirendum Electorum consensum ad collationis actum. Caterum via hæc Imperio prospiciendi parum ei hactenus profecit, emolumentique attulit. Vix enim vel unicum exemplum Feudi aperti, in illum usum impens, poterit allegari; de quo ipsi Electores conquesti ap. Conring. ad Lampad. p. 3. c. 5. p. 195. Si igitur Sacrosanctum nostrum Imperium in suo vigore porro stare, ac perennare debet, alia sane ratione eidem & Sacratissimo illius Capiti de mediis subsistendi, decusque & splendorem tuendi, omnino providendum erit.

COROLLARIA.

I. Felonia à Vasallo commissa, non tantum ipsi delinquenti Vasallo, sed Liberis & Descendentibus ejus quoque nocet, ut ipsi perinde ac Pater eapropter à Feudo excludantur, nisi speciali eorum favore vel intuitu

Feudum æque illis ac Patri concessum fuerit: Agnatis
tamen non nocere, sed his merito Jus suum, quod ha-
bent ex prima Investitura, integrum manere & conser-
vari debet.

II. Cum in Imperio nostro Rom. Germ. à quovis Va-
fallo in præstito immediato suo Domino Juramento fide-
litas semper excepta intelligi debeat Persona Imperato-
ris, non excusabit Vafallum Præceptum Domini imme-
diati à pœna privationis Feudi, ob præstitum huic con-
tra Imperatorem Imperiumque auxilium. Cujus con-
trarium minime evincunt argumenta Autoris Consilii à
Londorpio Tom. II. Act. Publ. l. 6. c. 123. exhibit.

SOLI DEO GLORIA.

COROLLARIA

I. Felonia & Vafallo committitur, non tantum sed de-
pendenti Vafallo, sed Libertis & Descendantibus eius
quod necesse est, ut ipsi perinde ac Pater, esphopleria Pen-
de excludantur, nisi specialis eorum favore vel immuni-
tas.

ULB Halle
006 380 859

3

vd 18

23724.

12 49.
1703 3/10/19

DISSERTATIO INAUGURALIS,
DE
DOMANIO
S. ROMANO-GERMANICI
IMPERII.

Quam
AUSPICIIS DIVINI NUMINIS,
Ex Decreto
AMPLISSIMI JURISCONSULTORUM ORDINIS
IN ALMA EBERHARDINA,

78

PRÆSIDE
DN. GABRIELE SCHWEDERO,
U. J. D. Serenissimi Wirtemberg. Ducis Confiliario, ac Juris
Publici & Placitor, Feudalium Professore Publi-
co Celeberrimo.

151

*Domino Cognato, Patrono, & Præceptore Parentis
instar venerando.*

PRO
Summis in Utroque Jure Honoribus
legitime consequendis,
IN AULA NOVA

Ad diem XII. Novembr.
Solenni Eruditorum Examini
fistil.

JOHANNES EBERHARDUS PREGIZER,
Secretarius Extra Ordin. in Supremo Justitia
Confilio Wirtembergico,

TUBINGÆ,
Typis JOHANN. CONRADI REISII.
A. M. D. CC III.

